

Handläggare
Lovisa Dyall Silfverbrand**Till**
Skärholmens stadsdelsnämnd

Underlag för budget 2027 med inriktning 2028 och 2029 för Skärholmens stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Nämnden godkänner förvaltningens förslag till underlag för budget 2027 med inriktning för 2028 och 2029, inklusive bilagor
2. Nämnden överlämnar förslaget till kommunstyrelsen för fortsatt beredning
3. Nämnden beslutar om omedelbar justering av ärendet

Magnus Borgsten
Stadsdelsdirektör

Bakgrund

Underlag till budget 2027 med inriktning för 2028 och 2029, även kallat Fleråringen, är stadsdelsnämndens underlag till kommunstyrelsen inför den centrala budgetberedningen. Underlaget ska lyfta strategiskt viktiga frågor såsom lokala utvecklingsbehov, utmaningar och prioriteringar inför framtiden. Fokus ska ligga på de frågor och faktorer som har störst påverkan på verksamhetens utveckling och ekonomi under perioden 2027-2029, utifrån förändringar i omvärlden och i den egna verksamheten.

Enligt stadens budget för 2026 ska nämnder och bolagsstyrelser samverka kring och prioritera insatser till översiktsplanens fokusområden och därmed ta samlat ansvar för områdets utveckling för att nå målen om en sammanhållen stad. Detta arbete har fördjupats tillsammans med berörda fackförvaltningar och bolag i och med framtagandet av Skärholmens underlag för budget 2027 med inriktning för 2028 och 2029.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningsledningen i samråd med chefer och nyckelpersoner inom respektive avdelning.

Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen 2026-04-16, i pensionärsrådet 2026-04-16 och i rådet för funktionshinderfrågor 2026-04-08.

Innehållsförteckning

1 Strategisk inriktning	5
2 Lokala utvecklingsbehov	10
2.1 Välbefinnande och hälsa.....	10
2.2 Uppväxtvillkor och utbildning	12
2.3 Arbete och företagande.....	14
2.4 Boende och stadsmiljö.....	17
2.5 Demokrati och trygghet.....	19
2.6 Miljö och klimat	22
3 Planeringsförutsättningar för nämndens verksamhetsområden	24
3.1 Förskoleverksamhet.....	24
3.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid	27
3.3 Äldreomsorg.....	30
3.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	32
3.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri.....	34
3.6 Stadsmiljöverksamhet	41
3.7 Ekonomiskt bistånd	43
3.8 Arbetsmarknadsåtgärder.....	46
3.9 Övrigt	48
4 Sammanfattande ekonomisk analys	50
4.1 Drift	50
4.2 Investeringar	55
4.3 Verksamhetsprojekt	56
5 Lokalförsörjningsplan	57
5.1 Sammanfattning.....	57
5.2 Planeringsförutsättningar.....	57
5.3 Hyreskostnadsutveckling.....	59
5.4 Samverkan	63
5.5 Lokalplanering - ej pedagogisk verksamhet.....	63
5.6 Lokalplanering - pedagogisk verksamhet stadsdelsnämnder	65
5.7 Boendeplanering- särskilda boenden för äldre	67

5.8 Övrig information.....**Fel! Bokmärket är inte definierat.**

6 Övriga redovisningar**Fel! Bokmärket är inte definierat.**

Bilagor

Bilaga 1: SDN 24 Blankettset

Bilaga 2: Kompetensförsörjningsplan 2027-2029

Bilaga 3: Klimatinvesteringar utsläppsminskningar 2027-2029 Skärholmens SDF

Bilaga 4: Klimatanpassningsinvesteringar 2027-2029 Skärholmens SDF

Bilaga 5: Skärholmens utvecklingsplan för parklekar

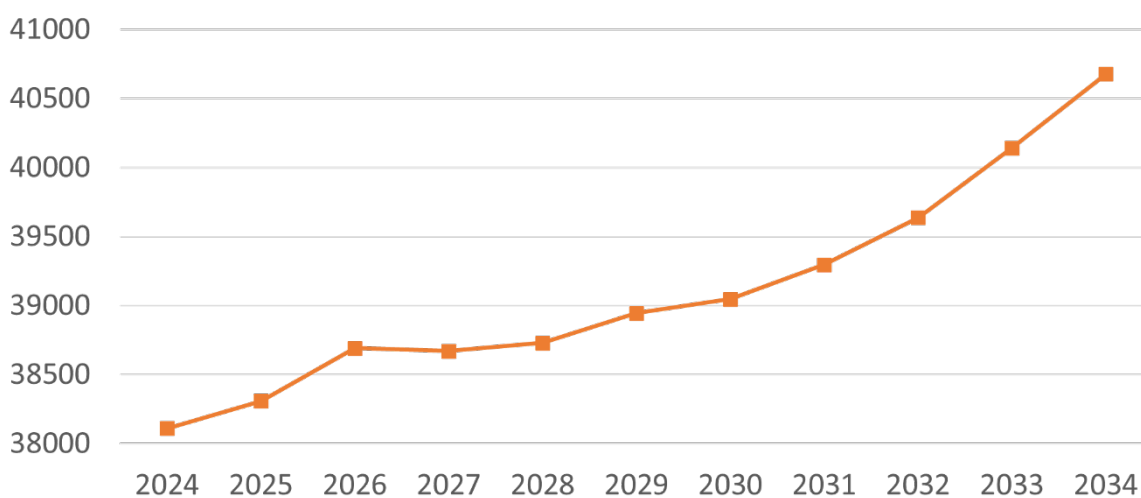

1 Strategisk inriktning

Demografisk utveckling under planperioden och på längre sikt

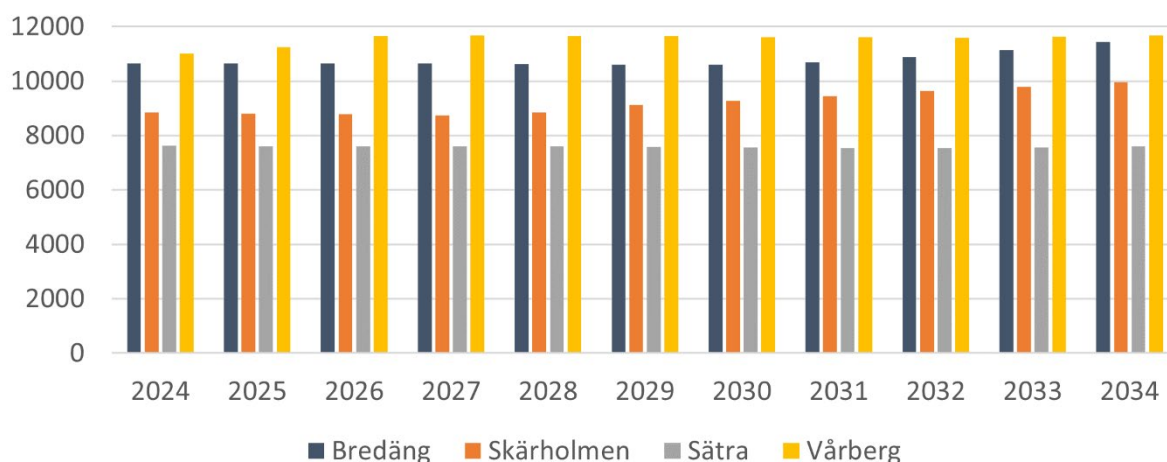
Det bor idag cirka 38 000 personer i Skärholmens stadsdelsområde. Enligt 2025 års befolkningsprognos kommer stadsdelsområdets befolkning att öka med 638 personer under de tre kommande åren, vilket innebär en nedskrivning av föregående års prognos. Prognosen visar att befolkningen kommer att uppgå till 40 678 invånare år 2034.

Befolkningsutveckling

I Bredäng bor det cirka 10 600 personer, i Sättra cirka 7 600, i stadsdelen Skärholmen cirka 8 800 och i Vårberg cirka 11 000 personer. Prognosen fram till 2034 visar att den största befolkningsökningen kommer att ske i Skärholmen. I Sättra prognostiseras att befolkningen kommer att minska något.

Befolkningsutveckling per stadsdel

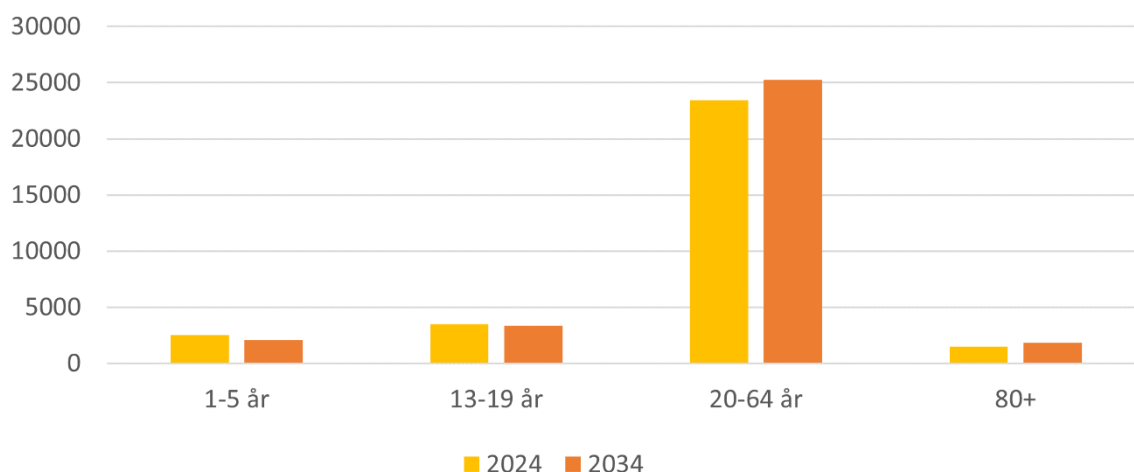

Stadsdelarna Bredäng och Vårberg har störst antal barn i åldrarna 1-5 år. Prognosen visar att antalet barn i åldrarna 1-5 år kommer att minska något under planperioden för att sedan öka successivt fram till 2034.

Även antalet ungdomar i åldersgruppen 13-19 år prognostiseras minska något under planperioden. Fram till 2034 visar prognosen en minskning av antalet ungdomar i alla stadsdelar utom Bredäng, där prognosen visar en viss ökning. Vårberg har störst antal ungdomar i åldrarna 13-19 år.

Prognosen för åldersgruppen 20-64 år visar på en succesiv ökning av personer i arbetsför ålder fram till år 2034. Även åldersgruppen 80 år och äldre prognostiseras att öka successivt fram till 2034.

Befolkningsutveckling per åldersgrupp

Övergripande utveckling i stadsdelsområdet

Rapporten Återblick på Skillnadernas Stockholm visar på en positiv utveckling för Skärholmens stadsdelsområde inom områdena välbefinnande och hälsa, uppväxtvillkor och utbildning, arbete och försörjning samt boende och stadsmiljö. Det finns dock fortsatt stora utmaningar inom samtliga områden.

Resultaten gällande den upplevda tryggheten har legat lågt i stadsdelsområdet under lång tid, trots omfattande insatser. De mätningar som genomfördes 2025 visade dock på en positiv utveckling, där en större andel känner sig trygga jämfört med föregående år.

Utfallet i medborgarundersökningen gällande förtroendet för stadsdelsförvaltningen visar att 30 procent av de som besvarat enkäten har förtroende för stadsdelsförvaltningen, vilket är en stor ökning från 19 procent föregående år och den största ökningen i staden. Utfallet är

fortsatt lägre än stadens snitt på 37 procent. I den regionala trygghetsundersökningen har förtroendet för både kommunen och polisen ökat i stadsdelsområdet och ligger högre än snittet för både Polisregion Stockholm och Stockholms stad.

Statistik över hälsoläget i Skärholmen visar minskade skillnader mellan Skärholmen och staden sedan 2015. Ohälsotalet ligger på 22,6, vilket fortsatt är högre än stadens snitt på 14,9. Livsvillkorsindex för stadsdelsområdet ligger på 65,35, vilket kan jämföras med 94,42 för staden som helhet.

Andelen öppet arbetslösa i åldrarna 16-65 är 5,6 procent (5,5 för män och 5,7 för kvinnor), vilket är högre än stadens genomsnitt på 3,4 procent. Sysselsättningsgraden har kontinuerligt förbättrats och närmar sig stadens snitt. Totalt har 72,5 procent av befolkningen sysselsättning (80,5 procent för hela staden).

Andelen hushåll i stadsdelsområdet som tog emot försörjningsstöd 2025 var 2,71 procent, vilket kan jämföras med 1,2 procent för staden som helhet. Andelen personer med långvarigt ekonomiskt bistånd 2025 var 1,76 procent (0,86 procent för staden som helhet). Siffrorna innebär en ökning jämfört med föregående år. Andelen barnhushåll som erhöll ekonomiskt bistånd år 2024 uppgick till 3,2 procent, vilket är högre än staden totalt (1,9) och innebär en viss ökning jämfört med 2023 (3,5).

Vad gäller näringslivsstrukturen i stadsdelsområdet är de största branscherna vård och omsorg, handel (reparation av motorfordon och motorcyklar) och utbildning. Det finns 1 602 arbetsställen, vilket motsvarar 1,7 procent av staden och är lägst av alla stadsdelsområden. Stockholms stad är den överlägset största arbetsgivaren.

Inom ramen för Fokus Skärholmen planerar staden för cirka 9 000 bostäder. En viktig målsättning är att utveckla området med social hållbarhet i fokus. En relativt stor andel hushåll i stadsdelsområdet är idag trångbodda och har en ansträngd boendesituation.

Skärholmen har relativt låga konsumtionsbaserade utsläpp, vilket sannolikt kan kopplas till de lägre inkomstnivåerna. Stadens värmekartering visar att värmeöar uppstår kring stadsdelsområdets centrumområden, idrottsplatser och skolgårdar, samt i Sättra industriområde.

Sammanvägd nationell statistik

I en sammanvägd analys på RegSo-nivå (motsvarande Stockholms stads stadsdelar) har SCB och Boverket genomfört en fördjupad analys om utanförskap där områden kategoriserats utifrån olika klasser, baserat på om de har problem inom något eller flera av följande områden:

- Bidragsberoende
- Kriminalitet och otrygghet
- Svagt demokratiskt deltagande

- Svag arbetsmarknadsetablering
- Svaga skolresultat
- Trångboddhet

Analysen visar att Skärholmen kategoriseras som klass 12, vilket innebär minst tre särskilt stora utmaningar, och stora utmaningar i övrigt. Områden som kategoriserats som klass 12 tillhör områden med *särskilt stort sammanvägt utanförskap*. I Stockholm kategoriseras även Rinkeby och Tensta som klass 12. Vårberg tillhör Klass 3, vilket innebär särskilt stora utmaningar för lågt valdeltagande, men inte för något av de övriga fem problemområdena. Inget område i Stockholm kategoriseras som klass 13, som är kategorin för områden som har störst sammantagen problematik.

I SCB och Boverkets analys beskrivs att en hög andel med endast förgymnasial utbildning, en hög andel ensamstående kvinnor, en hög andel utflyttade samt en låg andel inrikes födda ökar sannolikheten för att ett område har stor generell problematik. Andelen utrikes födda i Skärholmens stadsdelsområde 2024 var 53,32 procent, att jämföra med 26,39 procent i staden som helhet. Andelen med endast förgymnasial utbildning var 15,4 procent, att jämföra med 7 procent i staden som helhet. Det kumulativa flyttnettot för stadsdelsområdet var positivt 2024, efter att ha varit negativt i flera år. Av de fyra stadsdelarna skedde störst utflyttning från Vårberg medan Bredäng hade lägst flyttnetto. Andelen ensamstående kvinnor med barn 0-24 år är högre för stadsdelsområdet än stadens genomsnitt.

Enligt Segregationsbarometern, som tillhandahålls av Boverket, kategoriseras Vårberg och Skärholmen som områden med socioekonomiska utmaningar. Sättra och Bredäng kategoriseras som socioekonomiskt blandade områden. Bredäng har tidigare tillhört den föregående kategorin.

Geografiska områden/platser med särskilda utmaningar

Samtliga fyra centrumområden utgör platser med särskilda utmaningar. Ett arbete behöver genomföras för att öka attraktiviteten både för medborgare och näringsidkare. Det finns särskilt behov av samordnade insatser i Vårberg samt ett helhetsgrepp kring Skärholmens centrum som involverar Äspholmsterassen, Bredholmstorget, Skärholmstorget och busstorget. Öppna drogsener behöver motverkas bland annat genom att befolka platser som idag utgör öppna drogsener. Tryggheten behöver också öka runt skolorna och vägen till skolorna.

Utmaningar och möjligheter

Utifrån lokalkännedom och den gemensamma analys som genomförts tillsammans med fackförvaltningar och bolag väljer förvaltningen att särskilt lyfta fram följande utmaningar och möjligheter:

Utmaningar

- Låg upplevd trygghet i stadsdelsområdet
- Låga studieresultat och låg närvaro i skola och förskola
- Utbredd ohälsa hos alla åldersgrupper

Möjligheter

- För att öka den upplevda tryggheten är samverkan med fackförvaltningar och bolag samt med polisen och civilsamhället av största vikt. Genom att involvera och samordna fler aktörer i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet finns möjlighet att åstadkomma en varaktig förflyttning. Genom att öka skärholmsbornas kunskap om stadens organisation och känsla av delaktighet i samhällsutvecklingen kan både upplevelsen av trygghet och förtroendet för förvaltningen öka.
- Genom utvecklad samverkan mellan förskolan och grundskolan finns möjlighet att skapa en mer sammanhängande utbildning som gynnar barns lärande och framtida skolresultat. Flera långsiktiga insatser pågår för att stärka kompetensen hos pedagoger, bland annat utvecklingsinsatser i samverkan med akademien för att stärka det svenska språket. Utvecklingsarbetet behöver fortsatt inkludera närvarofrämjande arbete samt samverkan mellan skola och socialtjänst.
- Genom att erbjuda lättillgängligt och tidigt stöd som anpassas efter individens behov skapas förutsättningar för en god hälsa för barn och vuxna i stadsdelsområdet. Omställningsarbetet enligt nya socialtjänstlagen innebär goda möjligheter att åstadkomma en förflyttning. Ett ökat förtroende för socialtjänsten är centralt och ska främjas genom en tydlig första kontakt, gott bemötande och transparens kring vilket stöd som finns att få. Även satsningar på att erbjuda meningsfulla fritidsaktiviteter för barn och unga är centralt i arbetet med att öka både den fysiska och psykiska hälsan hos stadsdelsområdets invånare.

2 Lokala utvecklingsbehov

Tillsammans med berörda fackförvaltningar och bolag har förvaltningen analyserat utvecklingsbehov inom ett antal tematiska områden, baserat på statistiska underlag och lokalkännedom. Inom varje område har två gemensamma strategiska prioriteringar tagits fram som förväntas möta aktuella utmaningar och bidra till att stadens vision uppnås på sikt och till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås under den kommande treårsperioden. Satsningar inom en strategisk prioritering förväntas ge synergieffekter inom andra prioriterade områden. De strategiska prioriteringarna redovisas under respektive tematiskt område nedan.

De fackförvaltningar och bolag som bidragit till den gemensamma analysen och till framtagandet av de strategiska prioriteringarna är följande:

- Trafikkontoret
- Arbetsmarknadsförvaltningen
- Socialförvaltningen
- SISAB
- Svenska Bostäder
- Stockholmshem
- Kulturförvaltningen
- Kulturhuset Stadsteatern
- Utbildningsförvaltningen
- Förskoleförvaltningen
- Exploateringskontoret
- Stadsbyggnadskontoret
- Idrottsförvaltningen
- Stockholm Business Region
- Miljöförvaltningen
- Bostadsförmedlingen

2.1 Välbefinnande och hälsa

Redogörelse

- För kategorin välbefinnande och hälsa noteras minskade skillnader mellan Skärholmen och staden under perioden 2015–2024. Precis som för staden som helhet noteras en positiv utveckling för samtliga indikatorer i kategorin. Stora utmaningar kvarstår dock.
- Ohälsotalet i Skärholmen ligger på 22,6, vilket är högre än stadens snitt på 14,9. För kvinnor är ohälsotalet 24,9 och för män 20,4. Sättra och Skärholmen är de stadsdelar som har högst ohälsotal.
- Den förväntade medellivslängden i stadsdelsområdet är lägst i staden. Kvinnor lever i genomsnitt 83,7 år och män 79,5 år.
- Livsvillkorsindex för stadsdelsområdet ligger på 65,35 år, vilket kan jämföras med 94,42 för staden som helhet. Endast Järva har ett lägre index (58,19).

- En hög andel fyraåringar har övervikt och obesitas, vilket är högt över genomsnittet i länet för både pojkar och flickor. Skärholmen har, efter Järva, lägst andel treåringar med kariesfria tänder.
- Andelen barn och unga som deltar i kulturaktiviteter på fritiden är 52 procent, vilket är högre än stadens genomsnitt på 47 procent. Andelen har ökat något det senaste året. Flickor deltar i något högre utsträckning än pojkar men deltagandet minskar kraftigt för framförallt flickor mellan årskurs 6 och 9. Andelen som deltar i idrottsaktiviteter är 73 procent. Motsvarande siffra för staden är 86 procent. Pojkar deltar i betydligt högre utsträckning än flickor.
- Av flickor i högstadiet skattar 40 procent sin hälsa som låg. Motsvarande andel för pojkar är 20 procent. Andelen som skattar sin livskvalitet som låg är 26 procent bland flickor och 12 procent bland pojkar.
- Ungdomsmottagningen ser en ökad efterfrågan på stöd för psykisk ohälsa, särskilt bland ungdomar 17-22 år, och en ökad komplexitet som ofta kräver mer kvalificerad vård. Mottagningen har bland de längsta köerna i staden för kuratorsamtal med 4-5 veckor. De senaste åren har antalet samtal som rör våld i kriminella miljöer ökat.
- Stadsdelsområdet har högst andel mottagare av äldreomsorg i staden. 20,1 procent av invånarna över 65 hade äldreomsorg 2024, vilket innebär en liten ökning jämfört med föregående år (19,8) och kan jämföras med stadens snitt på 16,3 procent.

Analys

Utmaning med hälsoproblem i alla åldrar

Det är en stor utmaning att det finns hälsoproblem i alla åldrar i Skärholmen. Sociala och ekonomiska faktorer som ger ogynnsamma villkor för hälsan inkluderar låg inkomst, låg utbildningsnivå, osäker anställning och otrygg miljö. Stadens förebyggande arbete är brett och omfattar bland annat tidiga insatser för barn och unga, stöd till familjer, hälsofrämjande arbete i förskola, skola och omsorg samt trygghetsskapande insatser. I linje med den nya socialtjänstlagen utvecklas första linjens socialtjänst för att kunna erbjuda ett lättillgängligt och tidigt stöd, vilket innebär goda förutsättningar att åstadkomma en förflyttning.

De demografiska förändringarna innebär att behoven av äldreomsorg kommer att öka. I stadsdelsområden som Skärholmen, där ohälsotalen är stora, kommer behovet av äldreomsorg att vara större i relativt tidig ålder.

Behov av en långsiktig satsning på aktiv och meningsfull fritid för barn och unga

Meningsfulla fritidsaktiviteter kan stärka barns välbefinnande genom att främja hälsa och social gemenskap samt utgöra en skyddsfaktor mot framtida utanförskap. Ett utvecklingsbehov är därför att erbjuda meningsfulla fritidsaktiviteter med hög kvalitet och som tilltalar många. Satsningen Skärholmen tillsammans är en central del i arbetet. Även kolloverksamhet och öppna verksamheter såsom Stationen, Kulturhuset stadsteatern, Fritidsbanken, öppen förskola, parklekar och biblioteket är viktiga delar. I dialogen Mitt Skärholmen som hölls 2025 framkom att barn och unga efterfrågar naturvistelse och

rekreation. Ett utvecklingsbehov är därför att i högre utsträckning uppmärksamma allt som finns att göra i Skärholmens parker och naturreservat.

Stort behov av kuratorstöd till unga

De långa köerna till Skärholmens ungdomsmottagning är en utmaning. Söktrycket har varit högt under flera år och tillhör ett av de högsta i regionen. Ungdomar från hela staden och från kranskommuner söker stöd hos ungdomsmottagningen som, genom ett aktivt utåtriktat arbete, är väl känd bland målgrupp och samverkansparter. Trots ett systematiskt arbete för att korta köerna har verksamheten periodvis haft kö till kuratorerna på grund av den höga efterfrågan. För att bättre kunna möta de behov som ungdomar i regionen har planeras en utökning av verksamheten med ytterligare en kurator under 2026. Då ungdomsmottagningen får många besök från andra stadsdelar och kommuner behöver finansieringen ses över.

Strategiska prioriteringar

Mot bakgrund av ovanstående redogörelse och analys som tagits fram tillsammans med fackförvaltningar och bolag lyfts följande två strategiska prioriteringar:

- Skapa förutsättningar för en god hälsa för barn och vuxna i Skärholmen genom att erbjuda lättillgängligt och tidigt stöd som anpassas efter individens behov. Arbetet inkluderar stödinsatser via socialtjänsten och öppna verksamheter, såsom ungdomsmottagningen och öppen förskola, och sker i linje med omställningsarbetet enligt nya socialtjänstlagen.
- Genomföra en långsiktig satsning på att erbjuda barn och unga i Skärholmen en aktiv och meningsfull fritid. Arbetet behöver fortsatt ske i samverkan mellan stadens förvaltningar och bolag, föreningsliv och andra lokala aktörer.

2.2 Uppväxtvillkor och utbildning

Redogörelse

- Andelen barnhushåll i Skärholmen som erhöll ekonomiskt bistånd år 2024 uppgick till 3,2 procent, vilket är högre än staden totalt (1,9) och innebär en viss ökning från 2023 (3,5). Högst andel hade Vårberg och lägst andel återfanns i Bredäng.
- Andelen barnhushåll med låg ekonomisk standard år 2023 var 30,3 procent, vilket är mer än dubbelt så mycket som staden totalt (13,5). Högst andel hade Vårberg (35,6) och lägst hade Sättra (24,6). År 2018 var andelarna högre, både för staden och för Skärholmen (15,7 respektive 33,5).
- I kommunens förskolor har 58,5 procent av barnen ett annat modersmål än svenska. Bland pedagogerna är 85 procent flerspråkiga.
- Inskrivningsgraden i förskolan i år 89,2 procent för barn 2–5 år, vilket innebär en marginell minskning jämfört med föregående år (89,91). Närvaron på förskolorna varierar stort.
- Andelen elever i de kommunala grundskolornas årskurs 9 med godkänt betyg i svenska, engelska och matematik är lägre i stadsdelsområdet jämfört med hela staden.

Andelen är lägst i Skärholmen och högst i Bredäng för alla tre ämnena. Avseende behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram ses ett förbättrat resultat för årskurs 9 i stadsdelsområdets kommunala grundskolor.

- De kommunala grundskolorna har ett högre socioekonomiskt index än stadens genomsnitt, vilket innebär att förutsättningarna för ett bra skolresultat är mindre gynnsamma. I indexet ingår om eleven invandrat till Sverige, vårdnadshavares utbildningsnivå, om vårdnadshavare uppbär ekonomiskt bistånd samt boende- och familjesituation. Ett stort antal nyanlända elever har tagits emot under 2024 och 2025.
- Andelen med lägst gymnasial utbildning uppgår till 80 procent för kvinnor och 73 procent för män, vilket är lägre än motsvarande andelar för hela staden. Kvinnor har högre utbildningsnivå än männen i Skärholmen. Andelen invånare med eftergymnasial utbildning har ökat sedan 2013. Alltjämt är utbildningsnivån i Skärholmen bland de lägsta i staden.
- Andelen barn och unga som deltar i kulturaktiviteter på fritiden (52 procent) har ökat något det senaste året och är nu högre än stadens snitt (47 procent) men fortsatt lägre än stadens mål (57 procent). Flickor deltar i något högre utsträckning än pojkar men deltagandet minskar kraftigt för framförallt flickor mellan årskurs 6 och 9. Andelen som deltar i idrottsaktiviteter är 73 procent. Motsvarande siffra för staden är 91 procent. Pojkar deltar i betydligt högre utsträckning än flickor.

Analys

Barnfamiljers ekonomiska förutsättningar är en utmaning

Att växa upp i ekonomisk utsatthet kan ha en negativ påverkan på ett barns livsvillkor, till exempel i form av ökad risk för ohälsa, sämre skolresultat, skadligt bruk och beroende, kriminalitet, arbetslöshet och biståndsbehov. Det är en utmaning att barnfamiljers ekonomiska förutsättningar är sämre i stadsdelsområdet jämfört med staden som helhet. Eftersom barnfamiljers ekonomiska situation utgör en grundläggande förutsättning för vilka uppväxtvillkor barn har i övrigt, är det ur ett barnperspektiv viktigt att stärka hushållens etablering på arbetsmarknaden.

En förskola med hög kvalitet har långsiktiga fördelar

Utvecklade kunskaper i det svenska språket är viktigt för att barn ska kunna tillgodogöra sig undervisning, göra sig förstådda och bygga relationer. En förutsättning för att förskolan ska kunna vara kompensatorisk är att barnen är inskrivna och deltar regelbundet. Det är en utmaning att inskrivningsgraden är förhållandevis låg, samt att barnens närvaro är oregelbunden. Medarbetarnas kompetens är avgörande för att varje barn ska utvecklas mot läroplanens mål. Flera långsiktiga insatser pågår för att stärka kompetensen, bland annat utvecklingsinsatser i samverkan med akademien för att stärka det svenska språket hos både barn och pedagoger.

Resultaten i skolan är en utmaning

Att tillgodogöra sig en bra utbildning påverkar möjligheterna till goda livsvillkor i vuxen

ålder. Ett utvecklingsbehov är därför att förbättra kunskapsresultaten i de kommunala grundskolorna. Dessa påverkas negativt av omsättning på elever, att vissa skolor har stor fluktuation mellan åren, frånvaro i de tidiga årskurserna samt många skolbyten. Även barns boendeförhållanden påverkar skolresultaten då stabilitet, trygghet och god studiemiljö utgör förutsättningar för lärande. Utvecklingsarbetet behöver fortsatt inkludera närvarofrämjande arbete samt samverkan mellan skola och socialtjänst. En god kvalitet i förskolan ger grundskolorna bättre förutsättningar. Även insatser som ges via öppen förskola kan bidra till förbättrade skolresultat.

En meningsfull fritid som skyddsfaktor

Meningsfulla fritidsaktiviteter kan stärka barns uppväxtvillkor genom att främja hälsa och social gemenskap samt utgöra en skyddsfaktor mot framtida utanförskap. Detta stödjer både lärande och långsiktig utveckling. Ett utvecklingsbehov är därför att främja tillgången till en rik och meningsfull fritid för barn och unga. Satsningen Skärholmen tillsammans ska ge barn och unga i stadsdelsområdet möjlighet att delta i olika aktiviteter efter skoltid. Aktiviteterna ska komplettera det utbud som skolornas fritidsverksamheter erbjuder, med målsättningen att det ska finnas något som tilltalar alla. Arbetet sker i samverkan med föreningslivet.

Strategiska prioriteringar

Mot bakgrund av ovanstående redogörelse och analys, som tagits fram tillsammans med fackförvaltningar och bolag, lyfts följande två strategiska prioriteringar:

- Höja kvaliteten i förskolan genom ökad didaktisk kompetens hos förskollärare och barnskötare så att undervisningen kan anpassas efter barngruppens behov, samt genom fortsatt kvalitetsutveckling med fokus på språk, demokrati, hälsa och lek, i enlighet med förskolans utbildningsidé. Arbetet behöver också ske genom utvecklad samverkan med grundskolan för att skapa en mer sammanhängande utbildning som gynnar barnens lärande och framtida skolresultat.
- Förbättra skolresultaten i Skärholmens fem kommunala grundskolor genom att utbildningsförvaltningen, inom ramen för sitt huvudansvar för utbildningen, samverkar med stadsdelsförvaltningen för att identifiera och utveckla hur dess linjeverksamheter kan bidra till att stärka skolresultaten, med särskilt fokus på ökad närvaro i yngre åldrar samt förbättrade språkkunskaper och hälsa.

2.3 Arbete och företagande

Redogörelse

- Andelen hushåll i stadsdelsområdet som tog emot försörjningsstöd 2025 var 2,71 procent (1,2 för staden som helhet). Andelen personer med långvarigt ekonomiskt bistånd 2025 var 1,76 procent (0,86 procent för staden som helhet). Siffrorna innebär en ökning jämfört med föregående år.
- Andelen öppet arbetslösa i åldrarna 16-65 är 5,6 procent (5,5 för män och 5,7 för kvinnor), vilket är högre än stadens genomsnitt på 3,4 procent. Av de fyra stadsdelarna

är arbetslösheten högst i Vårberg (6 procent). I åldrarna 20-24 är arbetslösheten 4,8 procent för stadsdelsområdet och 3 procent för hela staden.

- Sysselsättningsgraden har kontinuerligt förbättrats och närmar sig stadens snitt. Totalt har 72,5 procent av befolkningen sysselsättning (80,5 för hela staden). I samtliga stadsdelar har kvinnor en något lägre sysselsättningsgrad än män.
- Andelen unga 16-29 år som varken arbetar eller studerar (UVAS) var 11 procent år 2023, vilket är högre än genomsnittet för staden (7 procent) men en minskning från 12,6 procent år 2020. 38 procent var kvinnor och 62 procent var män. Bland inrikes födda tillhörde 9 procent målgruppen UVAS, medan motsvarande andel utrikes födda var 16 procent.
- Andelen invånare i åldrarna 25-35 som enbart har grundskoleutbildning är 15,4 procent (7 procent för staden som helhet).
- Stadsdelsområdet har lägst förvärvsinkomst per person i åldrarna 20-65 år i staden. Medelinkomsten för kvinnor år 2024 var 321 600 kronor och för män 369 100 kronor. Stadens genomsnitt var 536 900 kronor.
- I stadsdelsområdet finns 1 602 arbetsställen, vilket motsvarar 1,7 procent av staden och är lägst av alla stadsdelsområden. I Skärholmen arbetar 9 880 personer, varav cirka 24 procent arbetar inom Stockholms stad som är den överlägset största arbetsgivaren. Av de 9 880 är 23 procent anställda inom vård och omsorg som är stadsdelsområdets största bransch. Därefter kommer handel (reparation av motorfordon och motorcyklar) och utbildning. I Skärholmen finns 188 300 kvadratmeter kommersiell yta, varav 10 procent var vakant under 2025.
- De företagsdialoger som genomfördes 2025 visar att tillgång till kompetent arbetskraft är det största hindret för lokala företag, medan områdets tillgänglighet ses som den största tillgången. Vidare har trygghetsläget förbättrats men kräver fortsatt uppmärksamhet.

Analys

Behov av att nå ut med stödinsatser till prioriterade målgrupper

En förhållandevis stor andel av invånarna i stadsdelsområdet har behov av långvarigt försörjningsstöd, vilket innebär en stor utmaning för såväl enskilda individer som för staden. Staden har som målsättning att fler ska bli självförsörjande genom arbete eller studier samt att minska kostnaderna för försörjningsstöd. Prioriterade målgrupper i arbetet är personer med långvarigt försörjningsstöd, ungdomar, nyanlända, personer med funktionsnedsättning, utrikesfödda kvinnor och personer som står långt från arbetsmarknaden. Ett utvecklingsbehov är att stärka den lokala närvaron och utveckla det uppsökande arbetet med målsättningen att fler invånare nås och tar del av stadens insatser i syfte att öka möjligheter till arbete, studier eller annan sysselsättning. Vidare behöver stadens förvaltningar och bolag hjälpas åt att möta det stora behovet av ferieplatser för ungdomar.

Ett aktivitetskrav i försörjningsstödet föreslås införas 2026 som innebär en skyldighet för kommuner att tillhandahålla meningsfulla aktiviteter på heltid, och ett krav på individer att delta i aktiviteter för att ha rätt till försörjningsstöd. Detta kommer att ställa högre krav på

stadens tillhandahållande av insatser. Antalet individer som tar del av insatser förväntas också öka. Förändringen kommer att kräva samverkan mellan stadsdelsförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen, statliga aktörer och civilsamhällesaktörer.

En nyckelkomponent för en hållbar etablering på arbetsmarknaden är utbildning och språk. Risker för arbetslöshet är signifikant högre bland de många invånare i stadsdelsområdet som enbart har grundskoleutbildning och bristande kunskaper i svenska. Det är angeläget att verka för att den studie- och yrkesvägledning staden erbjuder kommer fler av stadsdelsområdets målgrupper och stadsdelar till del. Nya lagkrav för tidsbegränsad SFI ska implementeras där staden ska upprätta en handlingsplan för att nå personer som har rätt till SFI och motivera dem att genomföra påbörjad utbildning. Vidare föreslås ett språkkrav införas i äldreomsorgen under 2026, vilket kommer att ställa krav på språkutvecklande insatser för medarbetare inom både egen och upphandlad verksamhet.

Behov att främja ett attraktivt näringsklimat

Det är en utmaning att planera för arbetsplatser i översiktsplanens fokusområden, inklusive Skärholmen, då det finns en svag efterfrågan på nya kontor. Detta gör det svårare att få till blandade stadsmiljöer med stort utbud av handel och service för de boende.

Ett utvecklingsbehov är att fortsätta satsa på trygga och attraktiva platser, både för medborgare, existerande företag och nya företags vilja att etablera sig i områdena.

Ett utvecklingsbehov är att analysera resultatet av genomförda företagsdialoger som underlag för strategiska vägval. Stadsdelsförvaltningen ska tillsätta en näringslivsutvecklare som ska stärka det lokala företagsklimatet och bidra till implementeringen av stadens näringslivspolitik och etableringsstrategi. Arbetet ska ske genom samverkan och klusterskapande med andra förvaltningar. Stadsdelsförvaltningen fortsätter även samarbetet med Huddinge kommun för näringslivsutveckling i relation till den regionala kärnan Kungens kurva-Skärholmen.

Strategiska prioriteringar

Mot bakgrund av ovanstående redogörelse och analys som tagits fram tillsammans med fackförvaltningar och bolag lyfts följande två strategiska prioriteringar:

- Stärka den lokala närvaron och utveckla det uppsökande arbetet med målsättningen att fler invånare nås och tar del av stadens insatser i syfte att öka möjligheter till arbete, studier eller annan sysselsättning.
- Stärka det lokala företagsklimatet genom att underlätta etableringen av nya företag samt stödja existerande företag att utvecklas och växa utifrån en kontinuerlig, lyhörd dialog.

2.4 Boende och stadsmiljö

Redogörelse

- I Vårberg och Bredäng finns ett underskott av bostads- och äganderätter, medan Skärholmen och Sättra har en jämn fördelning av upplåtelseformer.
- Vårberg är den stadsdel med störst andel hushåll som har en ansträngd boendesituation (12 procent), följt av Skärholmen (11 procent), Bredäng (8 procent) och sist Sättra (5,5 procent). Genomsnittet för staden är 4 procent.
- Andelen trångbodda hushåll i stadsdelsområdet är 24 procent. För staden som helhet är motsvarande siffra 17 procent. Vårberg är den stadsdel med högst andel trångbodda hushåll (29 procent). Därefter kommer Skärholmen (26 procent), Bredäng (22 procent) och sist Sättra (21 procent).
- I hela staden ska 20 procent av bostäderna som byggs vara fyra rum eller fler. Av de bostäder som byggts i Skärholmen sedan 2015 utgörs 11,3 procent av fyra rum eller fler. Bostäder med 4+ rum och kök planeras i Bredäng och Sättra, med tillträde under planperioden.
- Lågkonjunkturen inom byggbranschen innebär ett lägre tryck på bostadsbyggande. Flera av stadens större investeringar i stadsutveckling inom ramen för Fokus Skärholmen kommer att senareläggas, likaså privata fastighetsutvecklarens direkta investeringar och därtill kopplade satsningar på sociala behov. Staden har haft svårt att stärka de fyra lokala centrumen i stadsdelsområdet, på grund av låg rådighet och vikande marknad.
- Ett antal fastighetsägare har haft svårt att hyra ut nyproducerade hyresrätter i Skärholmen och därför tillämpat tillträdeskrav som tillåter ekonomiskt bistånd som inkomst även för bostäder med relativt höga hyror.

Analys

Behov av större bostäder och sänkta trösklar

Det finns ett stort antal hushåll i stadsdelsområdet som är trångbodda och har en ansträngd boendesituation. Ett relativt stort antal av dessa antas vara barnfamiljer. Ett utvecklingsbehov är att genomföra satsningar som förbättrar boendesituationen för utsatta hushåll och parallellt genomföra satsningar som förbättrar den ekonomiska situationen för hushåll i Skärholmen. Staden behöver arbeta med det befintliga beståndet, där bostädernas hyra är lägre än i nyproduktion, för att tillgängliggöra dessa bostäder till målgruppen i större utsträckning. Bostadsförmedlingen har möjlighet att använda särskilda godkännandekriterier riktade till målgruppen. Allmännyttan har möjlighet att arbeta med matchning eftersom de har stora bestånd i stadsdelsområdet, vilket redan påbörjats. Exploateringskontoret kan fortsatt ställa lämpliga krav i markanvisningsprocessen gällande nyproduktion. Stadsdelsförvaltningen kan genom bostadsvägledning och vräkningsförebyggande arbete stödja hushåll mot en hållbar och trygg boendesituation.

Utmaningar kopplat till bidragsberoende och höga utgifter för ekonomiskt bistånd

Nybyggnation med höga hyror kan skapa bidragsberoende för individer samt höga utgifter för ekonomiskt bistånd för staden. Erfarenheter från Uppsala kommun visar att problematiken även kan leda till trångboddhet och ökad otrygghet. En osäker boendesituation kan få negativa konsekvenser för barns hälsa och livsvillkor. Staden behöver således analysera möjliga vägar för att balansera fördelarna med att genom sänkta tillträdeskrav underlätta inträdet på bostadsmarknaden för fler, med nackdelarna med att individer riskerar att fastna i bidragsberoende. Om tillträdeskraven skulle skärpas behöver samtidigt tillgången till andra bostäder öppnas upp.

Stärk styrningen för en jämn fördelning av upplåtelseform och lägenhetsstorlekar

Staden når inte upp till målen om varierade lägenhetsstorlekar och fördelning av upplåtelseformer i stadsdelsområdets olika stadsdelar. Ökad blandning är viktigt för att skapa en socialt sammanhållen stad, främja kvarboende i stadsdelsområdet och därigenom minska den så kallade lyckoparadoxen. Ett utvecklingsbehov är att justera stadens styr signaler inom bostadsbyggande till exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och allmännyttan så att de i sina respektive roller tar större hänsyn till lokala behov. Exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret har tagit fram effektmål för social blandning, vilket kan bidra till ökad måloppfyllnad.

Utmaning med oseriösa fastighetsägare

I stadsdelsområdet finns problem med oseriösa fastighetsägare, vilket påverkar tryggheten både för enskilda individer och för området i stort. Problemen omfattar bland annat eftersatt underhåll, bristande ansvarstagande, samarbetsvilja och olovliga andrahandsuthyrningar. Problemen är störst i Vårberg och Skärholmen och kräver ökad styrning, tillsyn och samverkan mellan olika aktörer. Staden behöver hitta arbetssätt för att hantera problemet, utöver det arbete som redan görs inom ramen för samordnad tillsyn och platssamverkan.

Behov av investeringar och reinvesteringar för platsutveckling

Stadens och privata fastighetsutvecklarens investeringar i stadsdelsområdet kommer att ske senare än förväntat på grund av konjunkturläget. Detta får som följd att nödvändiga investeringar i allmän plats också försenas. Som en del av den lokala områdesutvecklingen behöver staden identifiera planerade investeringar och reinvesteringar i stadsmiljö som kan brytas ur exploateringsprojekt och därmed tidigareläggas. Syftet är att bidra till ökad trygghet och trivsel samt skapa incitament för privata aktörer att investera i platsen. Det finns utvecklingsbehov i samtliga fyra centrumområden. Ett prioriterat område är Skärholmens centrum som kommer att utgöra en viktig kollektivtrafiknod i och med utbyggnaden av Förbifart Stockholm och Spårväg Syd. Det finns behov av ett helhetsgrepp kring centrumet som involverar Äspholmsterassen, Bredholmstorget, Skärholmstorget och busstorget. Även skolvägar är prioriterade. Fokus Skärholmen är ett viktigt forum för att samordna stadens insatser. Områdesutvecklingen ska bidra till att tillvarata områdets potential som del av den regionala kärnan Kungens kurva-Skärholmen. Stadsdelsförvaltningen samarbetar med Huddinge kommun kring gemensamma insatser för att öka tryggheten och framkomligheten för gång- och cykeltrafikanter inom den regionala kärnan.

Den nuvarande modellen för fördelning av medel för större investeringar på parkmark främjar inte genomförande av strategiska investeringar i närtid. Exempelvis kommer upprustningen av parkleken Kulan i Sättra att ta tre år trots att platsen är relativt liten och stadsdelsförvaltningen bedömer att den skulle kunna genomföras på cirka ett år. Med nuvarande finansieringsmodell kommer upprustning av parker i stadsdelsområdet inte kunna ske i den takt som krävs för att ligga i fas med parkanläggningarnas tekniska livslängd och avskrivningstid. Investeringar i nya mötesplatser som är viktiga för att uppnå stadens mål riskerar att behöva vänta.

Vidare kommer de nya bestämmelserna om källsortering på populära platser utomhus att kräva utökade kommunaltekniska ytor för mellanlagring av källsorterat avfall, något som behöver genomföras i samverkan mellan stadsdelsförvaltningen, trafikkontoret, exploateringskontoret och SVOA med flera. Det behöver även utredas hur avfallet ska transporteras från uppsamlingsplatserna till mellanlagringsplatserna samt vidare till stadens planerade omlastningsstationer.

Strategiska prioriteringar

Mot bakgrund av ovanstående redogörelse och analys som tagits fram tillsammans med fackförvaltningar och bolag lyfts följande två strategiska prioriteringar:

- Arbeta behovsbaserat för att förbättra situationen för barnhushåll som saknar en rimlig boendesituation. Stadens breda verktygslåda av insatser bör användas, såsom att tillämpa särskilda krav i markanvisningar, särskilda godkännandekriterier vid förmedling av bostäder, matchning inom allmännyttan, bostadsvägledning samt vräkningsförebyggande arbete. Arbetssätt behöver utarbetas för att hantera oseriösa fastighetsägare.
- Identifiera investeringar och reinvesteringar i stadsmiljö som kan genomföras i närtid med syftet att förbättra trivsel, trygghet och attraktivitet, möjliggöra framtida stadsutveckling samt bidra till att tillvarata områdets potential som del av den regionala kärnan Kungens kurva-Skärholmen. Ett helhetsgrepp kring Skärholmens centrum är prioriterat samt skolvägar.

2.5 Demokrati och trygghet

Redogörelse

- Upplevelsen av trygghet i stadsdelsområdet är låg jämfört med staden som helhet och har varit det över tid. En lokal utmaning är otrygghet under kvällstid. Våren 2024 drabbades stadsdelsområdet bland annat av fyra skjutningar med dödlig utgång, vilket bedöms ha fått en särskilt negativ inverkan på den upplevda tryggheten. I 2025 års mätningar skedde en vändning, där resultatet visar att en större andel känner sig trygga jämfört med föregående år. Den upplevda tryggheten är trots den positiva utvecklingen fortsatt bland de lägsta i staden. Skärholmen är den stadsdel med högst andel upplevd otrygghet (47 procent), följt av Vårberg (45 procent), Sättra (42 procent) och Bredäng

(34 procent). I hela stadsdelsområdet är kvinnor mer otrygga än män.

- Årets resultat i grundskoleundersökningen visar att elever i årskurs 9 upplever en högre grad av trygghet jämfört med tidigare år. Det visar på en positiv utveckling, även om stadsdelsområdet fortfarande ligger något under stadens genomsnitt.
- Lägesbilden inom ramen för den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen visar att brottsligheten är utbredd, allvarlig och komplex. Oron för att utsättas för brott är hög jämfört med staden som helhet, särskilt bland kvinnor och personer med funktionsnedsättning. Lokalt identifierade utmaningar är; kriminella nätverk och grupperingar, nyrekrytering av barn och unga till kriminalitet, våld i nära relation och i barnfamiljer, bedrägeribrott mot äldre samt systemhotande brottslighet. Stadsdelsområdet har två utsatta områden (Vårberg och Bredäng) och fyra öppna drogscener, en i respektive centrumområde. De öppna drogscenerna har minskat i storlek sedan 2023 och vissa brottstyper har även minskat.
- Valdeltagandet i kommunvalet år 2022 uppgick till 57,3 procent, vilket innebar en minskning från valet 2018 då valdeltagandet var 63,6 procent. Lägst var valdeltagandet i Vårberg, både 2022 (51,79) och 2018 (59,89). I staden totalt uppgick valdeltagandet 2022 till 79,9 procent.
- Förtroendet för stadsdelsförvaltningen har ökat i 2025 års mätningar. Utfallet i medborgarundersökningen 2025 visar att 30 procent av de som besvarat enkäten har förtroende för stadsdelsförvaltningen, vilket innebär en betydande ökning jämfört med utfallet för 2024 som låg på 19 procent. Utfallet är fortsatt lägre än stadens snitt på 37 procent. I den regionala trygghetsundersökningen 2025 har förtroendet för både kommunen och polisen ökat i stadsdelsområdet och ligger högre än snittet för både Polisregion Stockholm och Stockholms stad.

Analys

Behov av trygghetsskapande och brottsförebyggande insatser

Under de kommande åren finns behov av att parallellt genomföra och samordna insatser för att förebygga och minska social utsatthet, arbeta brottsförebyggande och brottsreducerande samt arbeta för ökad trygghet på kort och lång sikt. Trygghetsarbetet behöver ske både i offentlig miljö och i stadens öppna verksamheter. Staden behöver arbeta uppsökande, via exempelvis mobil socialtjänst, för att tidigt upptäcka unga i riskzonen och erbjuda stöd. Exempelvis SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid) är ett viktigt samverkansforum för ökad trygghet och tidig upptäckt. Ett utvecklingsbehov är att stärka samverkan med civilsamhället i det trygghetsskapande arbetet.

Det finns även behov av att arbeta för mer representativa och heltäckande underlag till lägesbilden, till exempel genom att öka benägenheten att polisanmäla brott, öka svarsfrekvens i trygghetsmätningar samt öka inrapportering av händelser som skapar otrygghet. Ett effektivt och samordnat tillsynsarbete är av stor vikt för att motverka oseriösa och illegala verksamheter och därmed öka tryggheten.

Arbetet med att tillhandahålla meningsfulla fritidsaktiviteter för unga inom ramen för

satsningen Skärholmen tillsammans, samt via stadens öppna verksamheter, ger resultat och behöver fortsatt prioriteras då det utgör en skyddsfaktor för framtida utanförskap. Det finns goda förutsättningar att åstadkomma en förflyttning genom fortsatt samverkan med civilsamhället och mellan stadens aktörer.

Behov av insatser för ökat förtroende och stärkt lokal demokrati

Det finns lokala behov av att fortsatt höja förtroendet för kommun och polis, stärka kommunikationen avseende trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete samt säkerställa resurser för att möjliggöra närvaro och synlighet i stadsdelsområdet. Invånarnas delaktighet i trygghetsarbetet behöver öka, bland annat genom ett utvecklat lokalt arbete med trygghetsvandringar som påbörjats 2025.

Kommunikationen kring stadens verksamheter behöver ske på ett sätt som ökar invånarnas kunskap om den välfärd de har tillgång till, vilket kan bidra till ökat förtroende och en mer positiv bild av Skärholmen. Ett utvecklingsbehov är att genomföra målgruppsanalyser för att mer träffsäkert nå ut till invånarna med information om stadens arbete, något som stadsdelsförvaltningen planerar att genomföra 2026.

Det låga valdeltagandet är en utmaning och ett utvecklingsområde, där stadens verksamheter behöver bedriva ett aktivt arbete för en stärkt lokal demokrati. Att arbeta med olika former av delaktighet och dialog är en viktig del i arbetet med att skapa tillit till stadens verksamheter och därmed öka förtroendet för det demokratiska systemet. Under 2026 kommer staden att genomföra ett flertal insatser för att främja ett ökat valdeltagande i stadsdelsområdet. Arbetet kommer att samordnas av stadsdelsförvaltningen.

Medborgardialoger och medborgarbudget behöver utföras med hög kvalitet och god effekt för att uppnå ökad tillit och trygghet. Ett utvecklingsbehov är att ta fram en lokal strategi som säkerställer att aktiviteterna sker med stöd i en sammanhållen, effektiv och kontinuerlig medborgardialog med en bredd av perspektiv från skärholmsborna. Dialogen Mitt Skärholmen som genomfördes 2025 har resulterat i ett omfattande underlag som nu behöver förvaltas, leda till konkreta åtgärder och kommuniceras till allmänheten. Även synpunkter som inkommer via Tyck till är en viktig resurs, där ett utvecklingsbehov är att förbättra stadens återkoppling till invånarna. Ett utvecklingsarbete planeras 2026.

Behov av samordning för att växla upp arbetet i fokusområdet

För att åstadkomma mer effekt av stadens insatser i fokusområdet Skärholmen krävs förmåga och resurser att ta tillvara och leda stadens utökade styrning mot stadsdelsområdet. Ett utvecklingsbehov är därför att säkerställa samordningskompetens inom stadsdelsförvaltningen. Rekrytering av en samordnare pågår i skrivande stund.

Strategiska prioriteringar

Mot bakgrund av ovanstående redogörelse och analys som tagits fram tillsammans med fackförvaltningar och bolag lyfts följande två strategiska prioriteringar:

- Fortsatt utveckla och stärka det kunskapsbaserade brottsförebyggande arbetet, genom att arbeta systematiskt och strukturerat mot brottslighet och involvera och samordna fler aktörer i det lokala trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet.
- Arbeta långsiktigt och brett för att öka invånarnas tillit och förtroende för stadsdelsförvaltningen och för Stockholms stad som organisation, samt genomföra ett aktivt arbete för en stärkt lokal demokrati. En strategi för medborgardialog, som säkerställer hög kvalitet och god effekt, är en viktig del av arbetet.

2.6 Miljö och klimat

Redogörelse

- Skärholmen har relativt låga konsumtionsbaserade utsläpp, vilket sannolikt kan kopplas till de lägre inkomstnivåerna.
- Vid den medborgardialog om klimat och miljö som stadsdelsförvaltningen genomförde under 2025 framkom flertalet klagomål på stökiga miljöstugor, felaktig källsortering och stängningen av Sättra återvinningscentral (ÅVC). Ett annat återkommande tema var behovet av ökade satsningar på barn och ungas utbildning, med betoning på att etablera hållbara vanor i tidig ålder.
- Stadens värmekartering visar att värmeöar uppstår kring stadsdelsområdets centrumområden, idrottsplatser och skolgårdar, samt i Sättra industriområde. Invånare efterfrågar ökad beskuggning på torgen för att skapa bättre möjligheter till svalka.
- Skärholmen omges av en av Sveriges mest trafikerade vägar, E4/E20, vars trafik genererar betydande utsläpp och luftföroreningar.

Analys

Behov av sänkta trösklar för invånarnas delaktighet i klimatomställningen

Den socioekonomiska utsattheten i stadsdelsområdet innebär att invånarna har mindre utrymme och resurser för att engagera sig i klimatomställningen. Det innebär att omställningsinsatser behöver vara särskilt lättillgängliga och inte kräva omfattande tid eller egen investering. Det behöver vara lätt att göra rätt och hållbara alternativ behöver vara ekonomiskt rimliga. För att minska den socioekonomiska utsattheten utan att de konsumtionsbaserade utsläppen ökar kan miljöpedagogiska insatser ritade till barn och unga, i syfte att etablera hållbara vanor i tidig ålder, utgöra en del av lösningen. Detta framkom även som ett prioriterat område i stadsdelsförvaltningens medborgardialog. Stadsdelsförvaltningen, miljöförvaltningen, utbildningsförvaltningen, Kulturhuset stadsteatern och SISAB bedöms kunna bidra till detta arbete.

Behov av förbättrade möjligheter för källsortering

I förvaltningens medborgardialog framkom att förutsättningarna för källsortering behöver stärkas, bland annat genom välordnade miljöstugor och återvinningsstationer med tydlig och flerspråkig sorteringsinformation. En lättillgänglig, fullstor återvinningscentral bör på sikt

ersätta den tidigare anläggningen, då den tillfälliga mini-ÅVC:n i Skärholmen inte fullt ut motsvarar det långsiktiga behovet. I enlighet med gällande lagstiftning kommer även källsorteringsmöjligheter att införas på populära platser i stadsdelsområdet. Genomförandet av dessa insatser förutsätter att aktörer såsom fastighetsägare, SVOA, trafikkontoret och stadsdelsförvaltningen samverkar och vidtar åtgärder inom sina respektive ansvarsområden.

Behov av samordning kring klimatanpassning mot värmeöar och skyfall

Utpekade värmeöar inom stadsdelsområdet ligger till stor del utanför stadsdelsförvaltningens rådighet, vilket innebär att insatser behöver genomföras av berörda aktörer såsom trafikkontoret, idrottsförvaltningen, SISAB och utbildningsförvaltningen. I arbetet med skyfallsåtgärder samverkar stadsdelsförvaltningen med trafikkontorets skyfallsspecialist för att säkerställa att åtgärder prioriteras till områden där samhällsviktiga funktioner riskerar att påverkas.

Utmaning med begränsad rådighet över utsläppen från vägtrafik

Utsläppen från vägtrafiken på E4/E20 utgör en stor utmaning för stadsdelsområdets förutsättningar att genomföra en lokal omställning. Eftersom Trafikverket är väghållare ligger stadens möjligheter att påverka situationen främst i åtgärder som kan påverka biläggande och bilanvändning, exempelvis genom insatser och styrmedel som underlättar hållbara transportval. Samtidigt är bilägandet i Skärholmen relativt lågt, och möjligheterna att minska vägtrafiken på E4 bedöms i högre grad vara kopplade till minskat biläggande och bilanvändning i kringliggande stadsdelar och kommuner. Därtill är en välfungerande och utbredd kollektivtrafik en central faktor, vilket faller inom Region Stockholms ansvar och rådighet.

Strategiska prioriteringar

Mot bakgrund av ovanstående redogörelse och analys lyfts följande två strategiska prioriteringar, som genomförs i nära samverkan med berörda förvaltningar, bolag och aktörer:

- Stärka invånarnas delaktighet i omställningen genom att sänka trösklarna för engagemang, exempelvis via tidiga miljöpedagogiska insatser för barn och unga samt genom att erbjuda lättillgängliga och ändamålsenliga möjligheter till källsortering och avfallshantering.
- Stärka klimatanpassningen genom att ansvariga aktörer genomför insatser för att hantera värmeböljor och skyfallsrisker.

3 Planeringsförutsättningar för nämndens verksamhetsområden

3.1 Förskoleverksamhet

Utvecklingen de senaste åren samt bedömning av utvecklingen de kommande tre åren

Att barn deltar i en förskola av hög kvalitet ger dem bättre förutsättningar för goda resultat i skolan. De positiva långsiktiga effekterna är störst för barn från familjer med sämre socioekonomiska förutsättningar liksom för barn i behov av särskilt stöd. Skolinspektionens rekommendationer, i sin granskning av förskolans kvalitet och måluppfyllelse från 2018, är fortsatt aktuella. Rapporten lyfter fram vikten av systematiskt kvalitetsarbete, kompetensutveckling för personalen och tydlig målstyrning av undervisningen.

Skolinspektionens tematiska kvalitetsgranskning om rektorers arbete för kvalitet i undervisning på förskolor i socioekonomiskt svagare områden beskriver att brister i svenska språket och hög frånvaro av barn försvårar förskollärarnas undervisningsuppdrag. Det beskrivs också att ett stort fokus läggs på att stärka relationen med vårdnadshavare för att skapa tillit och förståelse för förskolans uppdrag.

Skolinspektionen beskriver att personalens kompetens är en av de viktigaste förutsättningarna för förskolans kvalitet och möjlighet att verka kompensatoriskt. Detta är av stor betydelse vid ökade socioekonomiska skillnader, ökad pedagogisk segregation och problem med utanförskap och bristande integration.

Läroplanen för förskolan reviderades 2025, vilket innebar flera förändringar. Förskollärare har nu ett tydligare ansvar för att undervisningen ska baseras på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, liksom för val av arbetssätt och lärverktyg. De har också ett utökat ansvar för att främja högläsning, språkutveckling och fysisk aktivitet. Rektorn ges ett mer uttalat ansvar för att säkerställa att utbildningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt att den utformas utifrån kunskap om vilka arbetssätt och lärverktyg som bäst stödjer barns utveckling.

Förskollärare ska ansvara för det pedagogiska innehållet i undervisningen och för att det målinriktade arbetet främjar barns utveckling och lärande. Förskollärare har därmed ett särskilt ansvar i utbildningen som arbetslaget genomför gemensamt. Skickliga förskollärare behöver därför finnas i förskolans kärnuppdrag och bedriva undervisning för barnen. För att kunna ta ansvar för det pedagogiska uppdraget krävs utrymme att analysera barns läroprocesser. Organisation och struktur behöver utvecklas så att förskollärare ges fredad tid för planering, reflektion och undervisning.

En förutsättning för att förskolan ska kunna vara kompensatorisk är att barnen både är inskrivna i förskolan och att de regelbundet deltar. Sedan juli 2023 ansvarar kommuner för uppsökande verksamhet så att fler barn som bott i Sverige under en kort tid erbjuds förskoleplats. Under senare tid har inskrivna barns närvaro i förskolan tydligare uppmärksammats. Att arbeta för en kontinuerlig närvaro av inskrivna barn är centralt för att

förskolan ska kunna vara likvärdig och kompensatorisk. En studie som genomförts i förvaltningens förskolor visar att barnens regelbundna och oregelbundna närvaro påverkar förskollärares förutsättningar i undervisningsuppdraget. Förvaltningen fortsätter, tillsammans med forskare från Stockholms universitet, att följa hur barnens närvaro påverkar undervisningskvaliteten.

Förskollärarnas förutsättningar och kompetens behöver vara i fokus för att främja undervisningskvalitet. Förvaltningen bedriver därför flera långsiktiga insatser, i samarbete med akademien, som stärker förutsättningarna att bedriva undervisning av hög kvalitet, särskilt inom språk och tidiga insatser.

Under kommande år kommer förvaltningen att delta i ett ULF-projekt (utveckling, lärande och forskning), där syftet är att tillsammans med förskolans pedagoger utveckla och utforma didaktiska resurser för ett framväxande språkbibliotek för en-till-en-interaktioner mellan barn och pedagoger. Det yttersta syftet är att stärka de yngsta barnens tidiga språkutveckling och ordförråd i svenska. Projektet ska bidra till spridning, fördjupning och vidareutveckling av kunskap inom förskolorna.

Förvaltningen har avdelningar som är tomma inom förskolan till följd av ett lägre barnantal. Avdelningarna används till att bygga upp miljöer anpassade för yngre respektive äldre barn, där pedagoger fortbildas kring metoder för språkutveckling genom att konkretisera hur miljö, barn och pedagoger behöver samverka.

Pedagogernas kompetens kring dialogisk högläsning fördjupas för att gynna barns språkutveckling. Flera förskolor deltar i ett pilotprojekt, i samarbete med förskoleförvaltningen och Stockholms universitet, där förskolans pedagoger utbildas i arbete med dialog och högläsning för de äldsta barnen.

Samtliga förskolor deltar i en kompetensutvecklingsinsats som är framtagen av Barnafriad (Linköpings universitet) i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholm, med målet att öka pedagogers kompetens i det främjande och förebyggande arbetet.

Omvärldsfaktorer

Antalet barn i förskoleåldern har sjunkit under flera år i stadsdelsområdet. Nuvarande prognos visar att antal barn i åldern 1-5 kommer att sjunka under år 2027 för att sedan ligga stabilt i några år och sedan öka runt år 2033. I föregående års prognoser prognostiserades ökningen av barn tidigare.

Skolverket prognostiserar att det fortsatt kommer vara brist på förskollärare, på grund av att för få utbildas. Förvaltningen behöver rekrytera särskilt skickliga förskollärare med didaktisk kompetens. Förvaltningen inventerar utbildningsnivån hos barnskötare utifrån stadens arbete med enhetlig yrkestitulatur.

Det pågår en nationell dialog kring förskolans uppdrag utifrån reviderad läroplan med medvetna metoder, systematiskt kvalitetsarbete utifrån nationellt kvalitetssystem samt en kommande statlig utredning. Förskolans uppdrag kopplas till förutsättningar såsom behov av minskad administration, vikten av kvalitativ interaktion mellan pedagog och barn, behov av planeringstid med mera. Ett exempel på den dialog som pågår lyfts i en rapport på uppdrag av Svenskt näringsliv, där förskolans uppdrag beskrivs som otydligt och att styrningen är för fokuserad på mätbara nyckeltal. För att möta detta föreslås bland annat färre och tydligare mål i förskolans läroplan, stärkt pedagogiskt ledarskap, mindre kontroll och mer kvalitetsstöd.

Skolmyndigheterna har tagit fram ett nationellt kvalitetssystem på uppdrag av regeringen med syftet att skapa samling kring det som är särskilt betydelsefullt för en likvärdig utbildning av hög kvalitet. Kvalitetssystemet riktar sig i första hand till huvudmannanivån, men kan även användas av rektorsnivån och undervisningsnivån. Dock ser förvaltningen en utmaning i att aggregera kvalitetsarbetet inom samtliga stadsdelar till en samlad bild av kvalitet i förskolan.

Regeringen har tillsatt en utredning som har i uppdrag att utreda och föreslå hur Sveriges förskolor ska få förutsättningar att erbjuda en likvärdig utbildning av god kvalitet. Det gäller bland annat reglering av barngruppernas storlek och personaltätheten. Utredningen ska också se över hur det kan införas en så kallad språkförskola. Språkförskolan ska vara obligatorisk för barn som visar påtagliga brister i språkutvecklingen i svenska på grund av att de inte i tillräcklig utsträckning exponeras för svenska i sin hemmiljö. Utredningen ska även föreslå hur det kan införas tydligare nationella krav på personalens kunskaper i svenska språket. Utredningen ska redovisa uppdraget i juni 2026. Förvaltningen ser att utredningens slutsatser inom samtliga områden kan innebära stor påverkan för förskolan.

Regeringen föreslår att tiden för förskollärare och lärares undervisningsuppdrag ska regleras. För förskollärare innebär det en reglering i tid för att planera och följa upp undervisningen. Regleringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2027.

Familjens ekonomiska förutsättningar kan påverka när barnen börjar i förskolan. Under den senaste tiden har förvaltningen sett fler ansökningar om avbetalningsplaner av förskoleavgifter.

Den nya socialtjänstlagen innebär ett större fokus på förebyggande arbete och en mer lättillgänglig socialtjänst där invånare får kontakt tidigt. Öppen förskola har en viktig roll i det främjande och förbyggande arbetet i sitt möte med barn och deras medföljande vuxna. Öppen förskola lotsar besökare vidare till stöd och bidrar till att skapa förtroende för socialtjänsten. Det främjande arbetet handlar även om att uppmuntra till att utveckla barnets språk, att underlätta övergång till förskola samt förmedla vikten av att barnet deltar i förskola.

Utmaningar

Förvaltningen ser nedanstående övergripande utmaningar inom området:

- Förskollärarnas förutsättningar och kompetens behöver vara i fokus för att främja undervisningskvalitet. Process- och strukturkvalitet behöver ses över.

- Behov av ökad didaktisk kompetens hos förskollärare och barnskötare, för att kunna rikta och variera utbildning och undervisning utifrån barngruppens behov och förutsättningar.
- Minskande barnantal i förskolan samtidigt som lokalkostnaderna ökar.
- Under flera år har flera kompetensutvecklingsinsatser i yrkessvenska för medarbetare och språkutvecklande arbetssätt i undervisning för barn pågått. Efter dessa insatser behöver nya former ses över för att bedriva en utbildning och undervisning i det svenska språket som genererar en språkutveckling för barnen. Medarbetarnas kompetens och yrkesskicklighet i det språkutvecklande arbetet är avgörande för att varje barn ska utvecklas i riktning mot läroplanens samtliga mål.
- I förskolorna är det förhållandevis många barn som slutar och börjar, samt en oregelbunden närvaro av inskrivna barn.
- Hög andel fyraåringar i Skärholmen har övervikt och tandhälsan bland treåringar är relativt låg.
- Behov av att öka kunskap och kompetens kring autism samt hur en tillgänglig lärmiljö gynnar alla barns utveckling och lärande.
- Barnens flerspråkiga kontext i kombination med många flerspråkiga medarbetare medför både en möjlighet och en utmaning i förskolan. Barnens språkutveckling i svenska är avgörande för att de ska kunna tillgodogöra sig undervisning, göra sig förstådda och bygga relationer med andra barn.
- Inskrivningsgraden i stadsdelsområdet är lägre än genomsnittet i staden. Förvaltningen upplever det svårt att komma i kontakt med berörda vårdnadshavare, då kontaktuppgifterna inte är aktuella.

Prioriteringar

- Höja kvaliteten i förskolan genom ökad didaktisk kompetens hos förskollärare och barnskötare så att undervisningen kan anpassas efter barngruppens behov, samt genom fortsatt kvalitetsutveckling med fokus på språk, demokrati, hälsa och lek, i enlighet med förskolans utbildningsidé. Arbetet behöver också ske genom utvecklad samverkan med grundskolan för att skapa en mer sammanhängande utbildning som gynnar barnens lärande och framtida skolresultat.
- Förbättra skolresultaten i Skärholmens fem kommunala grundskolor genom att i samverkan med utbildningsförvaltningen identifiera och utveckla hur förskolans linjeverksamheter kan bidra till att stärka skolresultaten, med särskilt fokus på ökad närvaro i yngre åldrar samt förbättrade språkkunskaper och hälsa.

3.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Utvecklingen de senaste åren samt bedömning av utvecklingen de kommande tre åren

Antalet besök på fritidsgårdar har ökat med 45 procent jämfört med föregående år. Som tidigare år är det fortfarande fler pojkar (65 procent) än flickor (35 procent) som besöker fritidsgårdarna. Samma trend gällande flickor ses i delaktighet vid ledarledda fritidsaktiviteter

eller träning. Aktiviteter har genomförts och planeras framöver i syfte att öka antalet deltagande flickor inom fritiden. Förvaltningen ser att barn och unga varit mindre benägna att ta sig till verksamheter utanför den egna stadsdelen. Den minskade rörligheten kan bero på otrygghet hos vårdnadshavare och/eller ungdomar. Förvaltningen har behov av att utöka öppettiderna på fritidsgårdarna så att de är tillgängliga för ungdomar under fler dagar och tider. Fritidsverksamheten arbetar aktivt med att öka rörligheten genom att fritidsledarna arbetar inom flera verksamheter i olika områden.

Stadsdelsområdets parklek har haft 5 887 besök under 2025, vilket i snitt ger 25 besök per dag. Könsfördelningen är förhållandevis jämn (48 procent flickor och 52 procent pojkar). Under början av 2026 har förvaltningen öppnat två nya parklekar, i Sättra och Bredäng. Parkleksverksamheter finns nu i tre av fyra stadsdelar. Parkleksverksamheten erbjuder en väg in till fritidsgårdsverksamheten och blir ett sätt att fånga upp barn och unga tidigt, skapa positiva relationer och visa vilka möjligheter till en meningsfull fritid som finns inom verksamheten. Förvaltningen har behov av att utöka öppettiderna på parklekarna så att de är tillgängliga för barn under fler dagar och tider. I synnerhet behöver öppettider under helger och lov utökas.

Andelen barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden är i likhet med föregående år 73 procent. Andelen ligger tre procentenheter under stadens mål och 18 procentenheter under stadens totala utfall. För flickor är utfallet 65 procent och för pojkar 82 procent. Årets resultat visar minskade skillnader för flickor i årskurs sex och nio. För pojkarna är det samma andel som idrottar i årskurs sex och nio. År 2024 var det fler pojkar i årskurs åtta än i årskurs fem som idrottade på sin fritid.

Andelen barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på sin fritid har ökat med sju procentenheter sedan föregående år och ligger nu fem procentenheter över stadens snitt men når fortfarande inte upp till stadens mål. Fler flickor (55 procent) än pojkar (49 procent) deltar i kulturaktiviteter. Kultur och eget skapande har blivit mer tillgängligt för stadsdelsområdets barn och unga genom Stationen, Skärholmens nya fritidsgårdsverksamhet för alla mellan 13 och 19 år, med fokus på ungas kreativa uttryck. Verksamheten öppnade i januari 2025 och drivs i samverkan med Kulturhuset Stadsteatern.

Andelen ungdomar som deltar i föreningsliv är 43 procent, vilket är en procentenhet mindre än föregående år. Före coronapandemins restriktioner var andelen som deltog i föreningsliv 52 procent (2019 och 2020) och sjönk sedan kraftigt till 36 procent (2021). Andelen är också låg i förhållande till stadens mål på 67 procent. Resultaten visar att mer än hälften av alla flickor som i årskurs sex deltar i en förening inte längre gör det i årskurs nio.

Skärholmen tillsammans är en långsiktig satsning med syftet att ge barn och unga förutsättningar för en aktiv och meningsfull fritid. Satsningen bygger på en samverkansmodell där nyckelaktörer inom staden, civilsamhället och näringslivet har kraftsamlats. Skärholmen tillsammans erbjuder barn och unga kostnadsfria, ledarledda fritidsaktiviteter efter skolan och i anslutning till skolområdet. Planen är att upplägget med tiden ska skalas upp och spridas till

fritidsverksamhet och fritidsgårdar. Den långsiktiga satsningen kompletterar existerande verksamheters arbete och skapar en kontinuitet i erbjudandet av fritidsaktiviteter för barn och unga, vilket förväntas leda till ökat deltagande framöver. Sedan hösten 2024 finns Fritidsbanken i Skärholmen, som genom kostnadsfri utlåning av utrustning skapar goda förutsättningar för barn och unga att delta i idrotts- och föreningsliv, oavsett socioekonomiska förutsättningar.

Under 2025 ökade antalet ansökningar till sommarlovskollo med 30 procent, vilket ses som en mycket positiv utveckling. Arbetet med att få ännu fler barn att söka och delta i kollo behöver fortsätta. Förvaltningen ser behov av ett långsiktigt arbete både genom egna insatser och genom de insatser Kulturförvaltningen arbetat med under 2025, såsom prova på-kollo, för att ytterligare öka och bibehålla det högre antalet sökande. Det är centralt att involvera vårdnadshavare för att stärka tilliten till verksamheten.

Omvärldsfaktorer

Situationen i samhället, med en pågående våldsspiral där inte minst Skärholmen varit utsatt, innebär att nya arbetssätt behöver arbetas fram för att erbjuda en än mer meningsfull fritidssysselsättning för barn och unga. Flera lokala föreningar uppger att vårdnadshavare inte vill att deras barn deltar i föreningsaktiviteter på kvällstid med anledning av rädsla för att de ska bli utsatta för brott.

I och med det ekonomiska läget, med höga om än sjunkande räntor på bostadslån, höga matpriser och hyreshöjningar som varit högre än tidigare, har många hushåll en ansträngd ekonomi med mindre över till det som inte är absolut nödvändigt. Detta kan påverka barn och ungas möjligheter att delta i kultur- och fritidsaktiviteter som inte är kostnadsfria. Satsningen Skärholmen tillsammans erbjuder, som erbjuder ett brett utbud av kostnadsfria lovaktiviteter samt tillgängliga fritidsverksamheter, är en viktig del av arbetet med att säkerställa att samtliga barn och unga ges möjlighet att delta i kultur- och fritidsaktiviteter.

Den nya socialtjänstlagen fokuserar på tidiga lösningar och förebyggande insatser, vilket kommer att påverka och förändra de främjande verksamheternas arbete. Sannolikt kommer detta leda till ett behov av fler verksamheter inom fritid och lekplatser för barn och unga.

Utmaningar

- Barn och unga deltar i lägre utsträckning i föreningslivet jämfört med genomsnittet i staden. Det saknas också lokaler med rimlig hyra för föreningar att bedriva verksamhet i.
- Barn och unga i stadsdelsområdet deltar i lägre utsträckning i idrottsaktiviteter på fritiden än i staden som helhet. Flickor deltar i lägre utsträckning än pojkar.
- Det är en utmaning för förvaltningen att nå ut med information om kollo samt att få förtroende från vårdnadshavare för att de ska vilja låta sina barn åka på kollo.
- Föräldrars/vårdnadshavares rädsla på grund av öppna drogscener och skjutningar kan leda till att barn och ungdomar hålls hemma.

Prioriteringar

- Erbjud en meningsfull och aktiv fritid för barn och unga i stadsdelsområdet genom att utöka tillgängligheten till parklekar samt utveckla fritidens mobila arbete och utökade öppettider. Detta för att nå fler ungdomar och tillgodose behovet av trygga, tillgängliga vuxna ute i stadsdelsområdet. Förvaltningen behöver fortsatt samverka med aktörer inom idrott, kultur och föreningsliv för att öka barn och ungas deltagande, dels genom satsningen Skärholmen tillsammans.
- Arbeta för att fler barn ansöker om plats på kollo inklusive barn med funktionsnedsättning. Stadsdelsförvaltningen behöver stärka sitt samarbete med utbildningsförvaltningen samt samverka internt för att nå vårdnadshavare med information om kolloverksamhet.

Investeringar

- Översyn av stadsdelsområdets lokaler för att kunna ombesörja behovet av platser för att utöva aktiviteter inom ramen för en meningsfull och aktiv fritid.
- Utökning av antal parklekar 2026.

3.3 Äldreomsorg

Utvecklingen de senaste åren samt bedömning av utvecklingen de kommande tre åren

Fram till 2040 prognostiseras åldersgruppen 65 år och äldre att öka med cirka 34 procent inom stadsdelsområdet. Risken för demens och även andra sjukdomar ökar med åldern. Mot bakgrund av detta finns det behov av att ställa om äldreomsorgen för att klara framtida behov. Ökad digitalisering som leder till verksamhetsutveckling och förändrade arbetssätt är en del i detta.

En viktig del är även den nya socialtjänstlagen samt god och nära vård och omsorg. Ett omfattande arbete med omställning mot en kunskapsbaserad socialtjänst med fokus på ökad tillgänglighet och insatser utan individuell behovsprövning behöver genomföras. Förebyggande insatser behöver utökas och utvecklas de kommande åren. Tillgänglighet och tidiga insatser ställer krav på en översyn av resursfördelning och kompetensförsörjning.

Ohälsotalet för både män och kvinnor i Skärholmen är betydligt högre än stadens snitt. I stadsdelsområden där ohälsotalen är höga bedöms behovet av äldreomsorg vara större i relativt tidig ålder. 20,1 procent av invånarna över 65 år i stadsdelsområdet hade äldreomsorg 2024, vilket är den högsta andelen i staden. Stadens snitt låg på 16,3 procent.

En ny lag om språkrav i äldreomsorgen förväntas träda i kraft den 1 juli 2026. Det innebär att verksamheterna behöver kartlägga medarbetarnas nivå i svenska för att sedan kunna arbeta för att personalen ska ha en kunskapsnivå på Gers B2 (gemensam europeisk referensram för språk).

Utmaningar

- Det är en ökad komplexitet i ärenden inom beställar- och utförarverksamheterna. Trångboddhet påverkar genomförandet av insatser. Psykisk ohälsa och skadligt bruk och beroende har blivit vanligare.
- Utrikes födda äldre är underrepresenterade i aktiviteter som arrangeras vid exempelvis öppna träffpunkter. För att kunna arbeta mer aktivt i verksamheterna, för ett ökat deltagande bland grupper som är i minoritet, ser förvaltningen en nytta med att kunna söka medel som skapar en utökad ekonomisk möjlighet i detta arbete.
- Ökad digitalisering är viktig för effektiv förvaltning och god kvalitet i omsorgen. Förvaltningen ser behov av ett gemensamt digitalt avvikelsesystem för att underlätta hantering, uppföljning, analys och verksamhetsutveckling.
- Omställningen till god och nära vård och omsorg kräver samverkan mellan hälso- och sjukvård samt socialtjänst. En utmaning är de olika organisationsstrukturerna och lagstiftningarna inom kommun och region. Det förekommer även att lagstiftningen tolkas olika, vilket kan leda till missförstånd och försvåra kommunikationen. Det händer bland annat att regionen tolkar lagen om egenvård på ett annat sätt än kommunen, vilket skapar utmaningar.
- Omställningen till den nya socialtjänstlagen medför bland annat förändringar i biståndshandläggarnas uppdrag. Arbetet behöver i högre grad präglas av närhet till de äldre samt ett tydligare fokus på förebyggande, uppsökande och lotsande arbete. Det innebär att det finns ett ökat behov av kompetensutveckling för både handläggare och chefer. Lagens krav på uppföljning och analys medför förändrade arbetssätt där förvaltningen ser ett behov av en sammanhållen struktur.
- Demografisk utveckling ökar rekryteringsbehovet inom äldreomsorgen. Det är idag stora utmaningar att rekrytera medarbetare med rätt utbildning och språkkompetens. Det förekommer även att omsorgspersonal har behov av ökad kunskap om exempelvis sysslor som utförs i den äldres bostad. Den äldre har ibland även andra förväntningar på hur insatser ska utföras än vad som kan erbjudas. Förvaltningen ser att det finns behov av nya lösningar på rekryteringsutmaningarna än de traditionella samt att utbildning av medarbetare ibland kan lösas mer lokalt.
- Kompetensutveckling inom språk och digital välfärdsteknik är prioriterat inom förvaltningens utförarverksamheter. Behov finns av bredare kompetens och varierad utbildningsbakgrund. Brist finns på sjuksköterskor, utbildad omsorgspersonal och personal med kompetens inom det svenska språket.
- Nya socionomer stannar generellt kortare tid hos samma arbetsgivare. Det ställer krav på att behålla kompetens genom utvecklingsmöjligheter och delaktighet.
- Upplevelsen av trygghet i stadsdelsområdet är låg. Otrygga miljöer försvårar hemtjänstens arbete dygnet runt. Det är utmanande att rekrytera personal till kvälls- och nattarbete, särskilt inom hemtjänsten.
- Valfriheten enligt LOV har lett till många aktörer, framför allt inom hemtjänst. Detta medför utmaningar med uppföljningen, speciellt utifrån faktorer som jämlikhet, kostnadskontroll och kvalitet som varierar stort mellan företagen och i slutändan påverkar den enskilde.

- Det har skett en ökning av bedrägeribrott mot äldre. Det krävs resurser för att stödja äldre och arbeta förebyggande genom information och upplysning om risker.
- Svarsfrekvensen i Socialstyrelsens brukarundersökning är låg, särskilt inom särskilda boenden där enkäterna ofta besvaras av anhöriga. Det innebär att resultaten bör tolkas med viss försiktighet. Utifrån detta ser förvaltningen ett behov av att utveckla indikatorerna som mäter hur nämnden uppfyller kommunfullmäktiges mål samt se över om mätningen ska kompletteras.

Prioriteringar

- Kompetensförsörjning och kompetensutveckling för att kunna rekrytera och behålla medarbetare med rätt kompetens.
- Ökad kunskap om och användande av välfärdsteknologi, både för att öka den enskildes självständighet, livskvalitet och integritet men även för att möta den åldrande befolkningens behov av äldreomsorg.
- Utveckling av förebyggande och hälsofrämjande insatser för äldre, bland annat i samverkan med regionen, för att motverka ensamhet, förebygga ohälsa och säkerställa trygg hemgång efter sjukhusvistelse.

3.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Utvecklingen de senaste åren samt bedömning av utvecklingen de kommande tre åren

Personer med funktionsnedsättning har generellt sämre levnadsvanor och hälsa jämfört med övriga befolkningen. Det krävs samarbete, ökad kunskap och förändrade arbetssätt för att stödja till en hälsosammare livsstil genom både social stimulans, hälsosam kost och rörelse.

I takt med en åldrande befolkning förväntas personer med funktionsnedsättning bli generellt äldre och förvaltningen ser ett utökat stödbehov. Det innebär att verksamheter och personella resurser behöver anpassas. Behov finns även av tekniska lösningar eller andra hjälpmedel för att främja en god arbetsmiljö och en säker omsorg.

Det finns behov av specialistkompetens, intern samordning samt extern samverkan då samsjuklighet och komplexa diagnoser ökar hos brukare. Personer med både autismspektrum- och psykiatridiagnoser genererar ett behov av att utveckla andra och mer anpassade former av stöd och boenden, som i dagsläget är svåra att tillgodose inom nuvarande system.

Förvaltningen ser gärna att staden gör en central översyn av möjligheten att erbjuda profilboenden inom LSS för särskilda målgrupper med komplexa behov, gärna i samråd med regionen där det finns tillgång till kompetens inom hälso- och sjukvårdsområdet.

Personer med funktionsnedsättning är en av flera grupper som berörs av den nya socialtjänstlagen. I fokus är att utveckla arbetssätt kring tidiga och icke behovsbedömda insatser samt det uppsökande arbetet. Det kan på sikt förväntas leda till en mer effektiv resursanvändning och ett minskat behov av mer omfattande insatser. Tillgänglighet och tidiga

insatser ställer dock krav på en översyn av resursfördelning och kompetensförsörjning.

Den 1 mars 2023 presenterades utredningen *Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans* (SOU 2023:9). Utredningen föreslår att staten, genom Försäkringskassan, ska ha ett samlat huvudmannaskap för beslut om och finansiering av insatsen personlig assistans. Utredningen föreslår dock att kommunerna även fortsättningsvis ska ansvara för att utföra personlig assistans om den enskilde så önskar. Om en förändring av huvudmannaskapet beslutas krävs god framförhållning samt noggranna förberedelser och planering inför övergången. I samband med en ändring finns risk att enskildas behov kan behöva tillgodoses av kommunen om Försäkringskassan har långa handläggningstider. Detta bidrar då till ökade kostnader. Det är viktigt att det upprättas förtydligande gällande övergångsbestämmelser samt vilka krav som ställs på kommunerna avseende uppföljning.

Utmaningar

- Upplevelsen av trygghet i stadsdelsområdet är låg, vilket kan leda till bland annat ökad social isolering och försämrad hälsa för målgruppen.
- Det finns en risk att personer med funktionsnedsättning rekryteras till kriminalitet genom att utnyttjas av kriminella nätverk som utnyttjar deras sårbarhet, bristande stöd eller behov av tillhörighet.
- Målgruppen har behov av stöd för att kunna etablera sig på den öppna arbetsmarknaden. Behovet av insatser för stöd till sysselsättning, arbete och försörjning varierar. Förvaltningen ser behov av att staden i samverkan med fackförvaltningar, stadsdelsförvaltningar och andra aktörer utvecklar nya och fler arbetssätt för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden.
- Det är en utmaning att rekrytera medarbetare med rätt utbildning och språkkompetens inom utförarverksamheterna.
- Förvaltningen ser att nyutexaminerade socionomer generellt inte rustas för arbetet som biståndshandläggare genom sin utbildning.
- Behovet av att stärka medarbetarnas kompetens inom välfärdsteknik och användandet av digitala hjälpmedel är stort och blir allt viktigare i det framtida arbetet med att stärka det individuellt utformade stödet till brukaren. Förvaltningen ser gärna att staden centralt tar fram en övergripande struktur för arbetet med digitalisering.
- Det råder brist på bostäder med särskild service enligt LSS, vilket medför högre kostnader för förvaltningen då plats behöver köpas utanför valfrihetssystemet. Det finns även behov av att säkerställa att utbudet av bostäder med särskild service anpassas utifrån de särskilda behov som finns.
- De indikatorer som mäter hur nämnden uppfyller kommunfullmäktiges mål är idag till stor del endast baserade på resultat från brukarundersökningar. Förvaltningen ser ett behov av att komplettera indikatorerna med fler objektiva mått.

Prioriteringar

- Utveckla arbetssätt så att fler personer inom målgrupperna personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri kommer vidare mot den öppna arbetsmarknaden.
- Utveckla och förändra arbetssätt kopplat till en ökad grad av digitalisering och användandet av digitala hjälpmedel i utförandet av stödinsatser.
- Utveckla det trygghetsskapande och hälsofrämjande arbetet för målgruppen.

3.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Utvecklingen de senaste åren samt bedömning av utvecklingen de kommande tre åren

Barn och unga

Avseende strategiska brott bland unga i stadsdelsområdet har det statistiskt skett en förändring i ålder gällande utförande av grova våldsbrott, där allt yngre gärningspersoner återfinns i mord- eller sprängningsuppdrag jämfört med tidigare. Förvaltningen arbetar enligt samverkansöverenskommelsen med polisen för att tidigt identifiera de barn och unga som är i risk för destruktivt beteende. I syfte att förebygga våldsdåd sker arbetet på såväl individuell som strukturell nivå med förebyggande insatser som syftar såväl till att främja en positiv utveckling som att avvärja risker för den enskilde. Polisens bild är att barn, unga och unga vuxna i stadsdelsområdet insocialiseras regelbundet av kriminella till olika kriminella upplägg i samtliga fyra stadsdelar. Kriminella tar kontakt med unga, antingen fysiskt i deras geografiska område (exempelvis på idrottsplatser, skolgårdar, fritidsgårdar och centrumanläggningar) eller digitalt via sociala medier. Det är framförallt unga i övre tonåren som rekryterar och involverar yngre barn i kriminella nätverk.

Till följd av kriminaliteten bland unga och riskerna att rekryteras in i kriminalitet har förvaltningen de senaste åren utvecklat verksamheter och samverkan för att stärka det förebyggande arbetet samt stöd till avhopp. Exempel är SSPF (samverkansform för skola, socialtjänst, polis, fritid kring ungdomar med problematik som kriminalitet och skadligt bruk och beroende), TUVIR (team unga och vuxna i risk – internt samverkansform mellan myndighet och brottsförebyggande verksamheter) och SIG (sociala insatsgrupper). Dessa verksamheter behöver fortsätta utvecklas de kommande åren, liksom arbetet för att fler ska aktualiseras inom ramen för insatserna. Fältverksamheten har utökats och det uppsökande arbetet behöver fortsatt utvecklas för att säkerställa närvaro av vuxna i våra utemiljöer för att förhindra nyrekrytering samt för att öka tryggheten bland invånare. Anhörigstöd har utvecklats för föräldrar och ska även erbjudas syskon.

Förvaltningens myndighetsutövande enheter för barn och unga kommer att fortsätta arbetet med kompetensutveckling och implementering för att strukturerat utreda ungas behov av insatser genom att använda bedömningsverktyg/beslutsstöd som EARL (Early Assessment Risk List) för barn och SAVRY (Structured Assessment of Violence Risk in Youth) för ungdomar. EARL syftar till att identifiera påverkbara riskfaktorer hos barnet och

omgivningen, vilka skulle kunna leda till att barnet utvecklar ett antisocialt beteende. SAVRY syftar till att minska risken för återfall i våldsbrott/annan allvarlig kriminalitet hos unga med känd tidigare kriminalitet. Andelen unika barn och unga där anmälan lett till utredning ligger i Skärholmen högst i staden med 7,5 procent (4,8 i staden som helhet). Andelen inkomna orosanmälningar som har kopplats till en pågående utredning eller där en utredning har inletts var 82 procent under 2024, vilket är något lägre än utfallet 2023 men högre än stadens genomsnitt på 78 procent.

Under 2025 minskade det totala antalet placeringar för barn och unga jämfört med 2024. I januari 2025 kunde förvaltningen se att en majoritet av placeringarna utgjordes av tvångsplaceringar. I januari 2026 har detta ändrats och fler placeringar är gjorda med stöd av socialtjänstlagen än med stöd av LVU. Skärholmen ligger lägre än stadens snitt gällande andel vårdnadshavare som samtycker till insats enligt statistik från NUSO (Nationell uppföljning av socialtjänstens omställning). Samtidigt ligger Skärholmen högre än stadens snitt gällande barn och ungas samtycke till insats.

Besöken till Skärholmens ungdomsmottagning har ökat, vilket kan bero på ett ökat utåtriktat arbete, ökad samverkan samt ett ökat antal ungdomar med psykisk ohälsa. Väntetiderna till kuratorsamtal inom ungdomsmottagningen har varit längre än önskat (4-8 veckor) de senaste åren och arbetssätt utvecklas för att regelbundet ha kontakt med ungdomarna under väntetiden.

Det förebyggande arbetet har utvecklats och utökats på olika sätt under åren. Exempelvis har olika arbetssätt såsom hembesöksprogram och skolsociala team utvecklats i samverkan med Region Stockholm och grundskolorna i stadsdelsområdet. Förebyggande insatser behöver fortsatt utökas och utvecklas de kommande åren i linje med den nya socialtjänstlagen som trädde i kraft den 1 juli 2025. Den nya lagens huvudfokus på tillgänglighet och tidiga insatser ställer krav på att se över resursfördelning och kompetensförsörjning. I takt med att fler insatser erbjuds utan behovsprövning kommer fler resurser att behöva förflyttas. Bedömningen är att förändringen inte kommer att innebära minskad myndighetsutövning på kort sikt. Enligt resultat från NUSO är Skärholmen ett av de stadsdelsområden som når flest barn som berörts av påbörjade insatser som inte biståndsbedömts. Vidare stärks kravet på kommunerna att arbeta brottsförebyggande med alla målgrupper, vilket kommer att kräva kompetensutveckling för fler verksamhetsområden.

Vuxna missbruk (skadligt bruk och beroende)

Antalet anmälningar enligt LVM (lagen om vård av missbrukare i vissa fall) har ökat successivt de tre senaste åren, dock har antalet beslut om LVM inte ökat. En ökad komplexitet i ärenden uppmärksammas även, vilket ställer högre krav på handläggning, uppföljning, kompetens och samverkan.

Många av de som är aktuella hos förvaltningen till följd av skadligt bruk och beroende befinner sig i hemlöshet. Förvaltningen arbetar för att ha så korta insatser som möjligt och få ett flöde i boendeinsatser, samtidigt har många klienter behov av långvariga stödinsatser. De

går också in och ut ur hjälpsystemet där de kan vara aktuella på flera enheter parallellt för att sedan vara aktuell på enbart en enhet.

Efterfrågan till stadens boenden är hög, vilket leder till väntetider och behov att placera på kostnadsdrivande boenden eller utanför ramavtal. Planering pågår för fler boenden i staden, vilket är positivt. Gruppen äldre ökar generellt och då även äldre med skadligt bruk och beroende, vilket ställer krav på hemtjänst samt olika former av boenden inom såväl äldreomsorgen som individ- och familjeomsorgen. Kompetensen har stärkts och behöver fortsätta utvecklas inom förvaltningens olika verksamheter som kommer i kontakt med personer med skadligt bruk och beroende.

Fördelningen män och kvinnor i försöks- och träningslägenheter samt Bostad Först har totalt sett en förhållandevis jämn fördelning. I övriga boendeformer som socialtjänsten har att tillgå motsvarar fördelningen av aktuella individer cirka 75 procent män och 25 procent kvinnor. Förvaltningen har ökat användningen av bostäder inom SHIS för personer med skadligt bruk och beroende, till exempel boende med stöd.

Socialpsykiatri

Den psykiska ohälsan har ökat i samhället och allt fler personer diagnostiseras med neuropsykiatriska diagnoser, framförallt bland unga vuxna. Det är viktigt att utveckla det förebyggande stödet för att säkerställa att målgruppen ges stöd i ett tidigt skede innan behoven blir större. Den nya socialtjänstlagen lyfter vikten av tidiga och lättillgängliga insatser för att förebygga psykisk ohälsa och social utsatthet.

Nyanlända

Under de senaste åren har antalet nyanlända som kommit till Sverige minskat kraftigt. 2016 invandrade drygt 163 000 personer till Sverige, varav 44 procent kvinnor och 56 procent män. Året då pandemin bröt ut, 2020, invandrade drygt 82 000 personer till Sverige, cirka hälften så många som fyra år tidigare. År 2023 invandrade drygt 94 000 personer till Sverige och 2024 drygt 116 000. Ökningen 2024 kan till stor del förklaras av att ukrainare med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet har haft möjlighet att ansöka om att bli folkbokförda i Sverige sedan juni 2024.

Hemlöshet

Antalet personer i hemlöshet har minskat i Skärholmen de senaste åren, från 205 personer 2022 till 185 personer 2024. I Skärholmen finns 11 procent av alla kvinnor i staden som är hemlösa, och 8 procent av män i hemlöshet.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Generellt uppmärksammas en ökning av antal ärenden för Skärholmens stadsdelsområde inom Relationsvåldscentrum Sydväst (RVC). Arbetet mot våld i nära relation har under åren utökats i form av stöd till våldsutövare och mer praktiskt stöd för våldsutsatta. Våldsutövare har varit svåra att nå men en ökning av antal kända våldsutövande personer i jämförelse med föregående år har uppmärksamrats. RVC:s arbete med att stötta våldsutsatta till

stadigvarande boende har varit framgångsrikt och visat goda effekter. Socialnämnden övertar regin för stadens relationsvåldscentrum den 1 juli 2026. Relationsvårdsteamet (RVT) organiseras inom stadsdelsnämnden. Nya strukturer för samverkan mellan RVT och RVC behöver upprättas i samband med detta. Samtalsstödet till våldsutsatta och våldsutövare, både individuellt och i grupp, kommer inte längre att behovsprövas. Detta innebär att RVT behöver förändra arbetssätt och erbjuda skyddat boende, råd och praktiskt stöd till målgruppen samtidigt som möjligheten till biståndsbedömda insatser vid RVC kvarstår.

Unga vuxna/vuxna i kriminalitet

Antalet personer som aktualiseras för insatser för att lämna en kriminell livsstil har ökat inom stadsdelsområdet de senaste åren. Ökningen beror dels på att förvaltningen aktivt arbetat mer uppsökande kring målgruppen och satsat på motivationsarbete för att öka mottaglighet för förändring hos den enskilde. De brottsförebyggande verksamheterna har under 2025 organiserats samlat inom samma enhet. Samverkan har systematiserats internt och externt kring personer som är involverade i kriminalitet, vilket har lett till ett ökat inflöde. Utökad samverkan samt kompetenshöjande satsningar förväntas leda till ett fortsatt ökat inflöde under de kommande åren.

Omvärldsfaktorer

Den nya socialtjänstlagen ställer krav på att successivt ställa om socialtjänsten i grunden. Fler insatser ska erbjudas utan individuell behovsprövning. Utöver detta omfattande arbete har nuvarande regering en hög reformtakt, vilket innebär att flera olika lagförändringar kommer att genomföras de kommande åren.

Barn och unga

Samhälleliga och strukturella faktorer påverkar socialtjänstens arbete med barn och unga. Skärholmen är en stadsdel med socioekonomiska utmaningar med låga inkomster, trångboddhet och ekonomisk utsatthet som ökar riskerna för barn och unga. Områden med hög kriminalitet påverkar också barns trygghet och utveckling. I Skärholmen bor det en relativt hög andel unga personer 0-24 år (30,4 procent) jämfört med staden totalt (26,3 procent).

Den sociala barn- och ungdomsvården är under reformering. Omfattande förändringar kommer att kräva kompetensutveckling och förändrade arbetssätt under flera år framåt. Exempel på lagändringar som berör barn och unga som väntas träda i kraft under 2026 och 2027 är;

- Frihetsberövande påföljder för barn och unga (lagrådsremiss) – Träder i kraft i juli 2026. Detta innebär att kriminalvårdens fängelser tar över ansvaret från SiS, när ungdomar 15-17 år begått allvarliga brott. En särskild socialsekreterare ska utses för utredningar, samarbete med Kriminalvården samt för att säkerställa planering och insatser.
- Lag om socialdataregister (lagrådsremiss) – En socialtjänst som arbetar kunskapsbaserat förutsätter att socialtjänsten har kunskap och information om sina målgrupper. Med den nya lagen om socialdataregister möjliggörs socialtjänstens

utveckling och arbete enligt den nya socialtjänstlagen. Det föreslås även en skyldighet för verksamheter som bedrivs enligt SoL och LSS att lämna de uppgifter som behövs i ett socialdataregister till Socialstyrelsen. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2026. Bestämmelserna om uppgiftsskyldighet föreslås träda i kraft den 1 juli 2027.

- En ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga (LVU) ska träda i kraft i januari 2027. Lagrådsremissen föreslår att Lagen om vård av unga (LVU) ersätts och delas upp för att stärka barnrättsperspektivet, öka tryggheten och modernisera lagstiftningen. Förslagen innebär en tydligare struktur, bättre rättssäkerhet för barnet som egen rättighetsbärare samt möjlighet till vård i hemmet.
- Regeringen föreslår en ny lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas (LIV), för att möjliggöra ”mellantvång”. Denna lag ska ge socialtjänsten rätt att besluta om öppna insatser, såsom samtal eller krav på deltagande, utan samtycke från familjen, för att stärka stödet till barn. Lagen väntas träda i kraft i januari 2027.
- Stärkt skydd för barn som riskerar att fara illa (prop. 2025/26:12) – Propositionen innehåller flera förslag som syftar till att stärka barns möjligheter till skydd och stöd från socialnämnden och gäller från januari 2026. Den innefattar bland annat att fler professioner och myndigheter blir anmälningsskyldiga till socialtjänsten om de får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa, att socialnämndens återkoppling till anmälningsskyldiga ska ske inom en viss tid, att sekretess ska gälla hos anmälningsskyldiga samt förändringar kring gallringstid för vissa handlingar i barnets personakt.

De omfattande ändringarna i och med nya socialtjänstlagen och barn- och ungdomsvårdens reformering kommer sammantaget innebära nya samarbetsformer och arbetssätt för socialtjänsten. Flera kompetenshöjande insatser krävs för att säkra kunskaperna och implementeringen i enlighet med nya lagar och riktlinjer. De förebyggande insatserna ska öka och kunskapsbaserade och tillgängliga verksamheter säkerställas.

Vuxna missbruk (skadligt bruk och beroende)

Samsjuklighetsreformen som väntas träda i kraft under 2027 innebär att regionerna tar över huvudansvaret för all behandling och tvångsvård vid skadligt bruk och beroende.

Socialtjänstens ansvar skiftas från behandlande insatser till ökat fokus på socialt stöd, förebyggande arbete och samordning med regionen. Kommuner förväntas ingå i tvingande samverkan om gemensamma verksamheter för målgruppen. Reformen föreslås genomföras stegvis under en femårsperiod. Det mobila och uppsökande arbetet är under utveckling i enlighet med omställningsarbetet till den nya socialtjänstlagen.

Socialpsykiatri

Omställningen i enlighet med den nya socialtjänstlagen kommer att påverka arbetet med målgruppen, genom att det förebyggande arbetet ska stärkas och fler icke behovsprövade insatser ska ges. Samsjuklighetsreformen kommer att innebära förbättrad samordning och mer individanpassade insatser till personer med psykiatriska diagnoser.

Nyanlända

Migrationsverkets prognoser avseende asylsökande innehåller en osäkerhet men grundar sig i en systematisk omvärldsanalys, vilken kan förändras beroende på bland annat utvecklingen i olika oroshärdar/drivkrafter för människor att fly och eventuella förändringar i asylpolitiken på EU-nivå eller inom övriga EU/EES-länder inklusive Sverige. Nya regler för arbetskraftinvandring (Prop. 2025/26:87) förväntas minska antalet ansökningar. Även antalet asylansökningar väntas minska de kommande åren.

Hemlöshet

Hemlöshet är i hög grad påverkad av strukturella omvärldsfaktorer, där ekonomiska svängningar och bostadsmarknadens utformning spelar en avgörande roll. Under perioden 2023–2026 har faktorer som hög inflation, stigande räntor och höjda energipriser förvärrat situationen. Socialtjänsten arbetar vräkningsförebyggande för att motverka hemlöshet, där barnfamiljer är en särskilt prioriterad grupp. Insatsen Bostad först beviljas till personer i hemlöshet med komplexa problem som psykisk ohälsa eller skadligt bruk och beroende.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Kommunfullmäktige har beslutat att stadens relationsvåldscentrum ska flyttas från stadsdelsnämnderna till socialnämndens regi. I och med att flera medarbetare med specialistkompetens inom våld försvinner från stadsdelsnämnden kan kompetensen inom förvaltningens verksamheter behöva utvecklas för att arbetet med våldsutsatta och våldsutövare ska bli tryggt, säkert och riskmedvetet.

Omställningen till nya socialtjänstlagen innebär bland annat att fler insatser ska ges utan individuell behovsprövning (IUB). Flera insatser för våldsutsatta ges från 2026 utan individuell behovsprövning. Detta väntas innebära att färre aktualiseras inom förvaltningens relationsvårdsteam. Omställningsarbetet handlar även om att arbeta mer uppsökande och mobilt samt att erbjuda praktiskt stöd till våldsutsatta.

Unga vuxna/vuxna i kriminalitet

Kriminaliteten i Sverige har under de senaste åren präglats av en ökning av grovt våld i kriminella miljöer, särskilt skjutningar och sprängningar, samt en trend där allt yngre personer rekryteras. Kommunernas ansvar kring brottsförebyggande arbete har utökats de senaste åren och verksamheter, samverkansformer och arbetssätt utvecklas successivt. Utvecklingen väntas fortsätta de kommande åren, vilket ställer krav på utökade resurser inom flera olika förebyggande verksamheter för att stävja utvecklingen med rekrytering till kriminalitet samt sammanhållet stöd för de som vill lämna kriminalitet.

Utmaningar

- De förändringar socialtjänsten står inför (nya SoL och andra reformer som regeringen beslutar om) kräver kompetensutveckling och förändrade arbetssätt. Det är en utmaning att utföra det arbete som krävs för att säkra barns behov och jämlika levnadsvillkor och samtidigt utvecklas i alla de avseenden som behövs samtidigt.

Insatser utan individuell behovsprövning ska utökas successivt de kommande åren, och resurserna behöver anpassas för att kunna erbjuda mer tillgängliga och öppna insatser.

- Av Stockholmsenkäten framkommer skillnader mellan flickor och pojkar i Skärholmen till exempel gällande narkotikaanvändning, stöd från föräldrar, fritidssysselsättning och känsla av trygghet. Pojkar i Skärholmen sticker ut i förhållande till staden där en låg andel uppger att de kan be sina föräldrar om hjälp om de har ett personligt problem.
- Det ökade behovet av stöd för att lämna en kriminell livsstil innebär en utmaning. Förvaltningen fortsätter utveckla samverkan samt det uppsökande arbetet.
- Andelen ungdomar som är trygga i sitt bostadsområde är lägre i Skärholmen än i staden generellt och har minskat de senaste mätningarna. Flickor är mindre trygga än pojkar.
- Det är en utmaning att få vårdnadshavares samtycke till insatser rörande barn och unga samt att få vårdnadshavare, särskilt pappor, att ta del av föräldrastödande insatser. Sammantaget är utmaningen att skapa trygga vuxenrelationer för pojkar samt en trygg och stimulerande vardag för flickor.
- Skärholmens ungdomsmottagning har utmaningar att möta ungdomars ökade efterfrågan på stöd. Skärholmens ungdomsmottagning har köer för nybesök till kuratorsamtal.
- Resultatet i NUSO (Nationell uppföljning av socialtjänstens omställning) visar att andelen barn i stadsdelsområdet som berörs av en insats som inte är behovsprövad är högst i staden. Resultaten visar även att antalet insatser där de myndighetsutövande verksamheterna och de förebyggande verksamheterna samarbetar kan utvecklas i syfte att uppnå den nya socialtjänstlagens intentioner.
- Förvaltningen ser utmaningar för personer i behov av socialtjänstens insatser att på egen hand tillgodose behovet av stadigvarande bostad. Enligt stadens hemlöshetskartläggning 2024 är antalet inrapporterade personer i hemlöshet i stadsdelsområdet fortsatt högt, även om antalet minskat med 20 personer sedan 2022 och nu ligger på 185.
- Successiva omställningsarbeten som behöver genomföras utifrån förändringar i socialtjänstlagen samt samsjuklighetsreformen ställer krav på kompetensutveckling, nya arbetssätt och utökade resurser.
- Det är fortsatt en utmaning att nå unga vuxna/vuxna i kriminalitet och framförallt kvinnor, både vad gäller att identifiera dem och motivera dem till att ta emot stöd. En tät och kontinuerlig samverkan internt och externt är en avgörande faktor i arbetet med personer som vill lämna en kriminell livsstil.
- För att fler personer med psykisk ohälsa ska få rätt stöd krävs en stärkt samverkan med regionen.
- Förvaltningen ser en utmaning i att personer inom målgruppen socialpsykiatri som har behov av både boende och stöd blir beviljade insatser, flyttar in i boendet och sedan avböjer stödinsatser. Konsekvensen blir i flera fall att den enskilde inte klarar sin vardag och att sköta sin bostad, vilket leder till långdragna vräkningsprocesser. Det

finns behov av ett centralt stöd i hanteringen av dessa ärenden.

- Inom målgruppen socialpsykiatri finns flera individer som har en begränsad datorvana eller helt saknar en egen dator och därför blir beroende av personal för att utföra vissa ärenden. Mot bakgrund av detta behöver förvaltningen arbeta för att målgruppen görs delaktig i det digitala samhället.
- Målgruppen socialpsykiatri har behov av stärkt stöd så att fler personer får möjlighet att etablera sig på den öppna arbetsmarknaden.
- Det finns behov av att säkerställa, bevara och vidareutveckla kompetensen om våld i nära relationer efter omorganiseringen av RVC.

Prioriteringar

- Ställa om verksamheter i enlighet med den nya socialtjänstlagen med tidiga och kunskapsbaserade insatser inklusive kompetensutveckling och implementering av nya arbetssätt till följd av andra reformer och lagförändringar som träder i kraft de närmsta åren.
- Utveckla det förebyggande arbetet för att barn och unga inte ska hamna i kriminalitet, samt stödet till unga och vuxna att lämna en kriminell livsstil.
- Kompetenshöjande insatser för att säkra förvaltningens kompetens för att uppmärksamma och erbjuda stöd till både de som är utsatta för våld samt våldsutövare.
- Utveckla det vräkningsförebyggande arbetet.

3.6 Stadsmiljöverksamhet

Utvecklingen de senaste åren samt bedömning av utvecklingen de kommande tre åren

I Skärholmen har flera stadsbyggnadsprojekt pausats de senaste åren, bland annat med anledning av det ekonomiska läget. Detta skapar ytor som är detaljplanelagda och därför inte kan investeras i långsiktigt på annat sätt. Dessa platser behöver tas om hand för att de inte ska upplevas som eftersatta och otrygga. Särskilt Vårberg behöver prioriteras i detta avseende, mot bakgrund av hur invånarna i stadsdelen upplever otrygghet. I Vårberg är också rådighetsfrågan avseende exempelvis renhållning mer komplex, då det finns flera olika privata markägare, vilket skapar behov av mer samordnad planering för att få bukt med otrygghets- och renhållningsproblematik. Arbetet behöver ske både på en mer övergripande nivå avseende hur fastighetsägare tar hand om skräp, och på en mer individbaserad nivå där boende kan få ökad kunskap om avfallshantering. Även de nya kraven på avfallssortering på allmän plats kommer kräva en informationsinsats till invånare för att fungera som tänkt. Förändringen kan leda till att stadsmiljön upplevs dåligt omhändertagen, och till ökade kostnader för förvaltningen för bortforsling och återvinning. Lustgastuber är en typ av dumpat avfall som fortfarande är omfattande och medför stora kostnader för återvinning.

Stadens så kallade gatugröna ytor (grönytor på gatumark) är många och komplexa. Ytorna hanterar olika funktioner, allt från att stärka den biologiska mångfalden och hantera dagvatten

till att vara vackra och robusta planteringar. Dessa ytor sköts av stadsdelsförvaltningen utan ersättning. I samband med ett fortsatt bostadsbyggande ökar dessa ytor och med stigande kostnader blir det allt svårare att sköta dem på ett ändamålsenligt sätt.

Omvärldsfaktorer

Minskat bostadsbyggande kan leda till att de delar av stadsdelsområdet där bostäder planerats inte kan investeras i på andra sätt, vilket kan leda till att dessa inte upplevs som prioriterade och omhändertagna.

Klimatförändringar bidrar till en ökad belastning på drift och skötsel av park- och naturmark. Skärholmen ligger vid vattnet och har en hög andel skogsmark. Torka, stormar och översvämningar innebär risk för fallna träd, förstörda gräsmattor och planteringar samt erosion. Dessa faktorer blir allt viktigare att ta hänsyn till i takt med att klimatförändringarna ökar.

Utmaningar

- Förebyggande och reparerande åtgärder med anledning av mer frekvent extremväder såsom skyfall, värmeböljor och snöoväder kan komma att öka. Akuta åtgärder kopplat till effekter av extremväder kräver omfördelning av personella resurser, vilket kan leda till att annat behöver prioriteras lägre.
- Komplexa rådighetsförhållanden mellan staden och oseriösa fastighetsägare försvårar samordnade renhållningsinsatser. Invånarnas upplevelse av den renhållning som förvaltningen har rådighet över är svår att mäta, då den även påverkas av upplevelsen av hur privat mark renhålls.
- Från och med den 1 januari 2027 gäller obligatorisk fastighetsnära insamling (FNI) av avfall. Som följd har det inkommit och kommer att inkomma önskemål om att upprätta fastighetsnära insamling på parkmark. Idag saknas en stadsövergripande samordning kring hanteringen av FNI. Frågor som behöver samordnas är exempelvis vilken förvaltning eller bolag som fastighetsägare ska vända sig till, vilken förvaltning som avgör var det går att anlägga FNI, samt hur upplåtelse och bygglov ska hanteras och i vilken ordning.
- Behovet av kommunaltekniska ytor för mellanlagring och transport av avfall i samband med förändrade lagkrav gällande källsortering. Även lagring av snö efter kraftiga snöfall kräver särskilda upplagsytor.
- Olovlig dumpning av avfall som leder till att stadsmiljön upplevs skräpig och otrygg, och som också leder till ökade kostnader för bortforsling och återvinning.

Prioriteringar

- Behov av kommunaltekniska ytor för mellanlagring och transport av avfall i samband med förändrade lagkrav gällande källsortering.
- Arbete för att öka skärholmsbornas känsla av att stadsmiljön är väl underhållen och renhållen, och i förlängningen upplevs trygg. I detta arbete är samverkan med privata

markägare central för att tillsammans arbeta med de utmaningar som finns i utemiljön. Hela stadsmiljön behöver upplevas som väl underhållen och trygg för att invånare ska vilja bo kvar och nya vilja flytta in, och för att bostadsbyggandet ska komma igång igen.

- Arbete för att lindra konsekvenser av samt öka robustheten mot extremväder såsom skyfall, värmeböljor och stormar.

Investeringar

- För att samordna renhållningen i stadsdelsområdet krävs dialog med privata markägare framförallt i Vårberg, där särskilt komplexa rådighetsförhållanden råder. Detta kan kräva personella resurser för att utreda hur gemensamma städinsatser kan genomföras samt genomgång av de olika aktörernas befintliga avtal. Det kan även krävas ekonomiska resurser för att genomföra gemensamma städinsatser utöver befintliga avtal.
- Förvaltningen ser att de nya bestämmelserna om källsortering av förpackningar på populära platser utomhus kommer att kräva utökade kommunaltekniska ytor för mellanlagring av källsorterat avfall, något som måste genomföras i samverkan med bland annat trafikkontoret, exploateringskontoret och SVOA. Det kommer även krävas en utredning av hur avfallet ska transporteras från uppsamlingsplatserna till mellanlagringsplatserna samt vidare till stadens planerade omlastningsstationer. I detaljplanearbetet för nya återvinningscentralen i Sättra, behöver plats beredas för kommunaltekniska ytor inklusive ytor för sortering av avfall insamlat på allmänna platser i stadsdelsområdet.
- För att lindra konsekvenser av samt öka robustheten mot extremväder såsom skyfall, värmeböljor och stormar behöver förvaltningen samverka med trafikkontorets skyfallsspecialister för att kartlägga risker och planera eventuella förebyggande åtgärder. Vid akuta händelser i samband med extremväder kan personella resurser komma att krävas för till exempel röjningsarbeten, vilket kan påverka den ordinarie driften. Mer extremväder kan medföra att löpande upprustning och utbyte av förvaltningens anläggningar, såsom markbeläggning, parkvägar och trappor, behöver ske med tätare intervall.

3.7 Ekonomiskt bistånd

Utvecklingen de senaste åren samt bedömning av utvecklingen de kommande tre åren

Sedan slutet av 2024 har antalet hushåll med ekonomiskt bistånd ökat. I jämförelse med övriga staden har stadsdelsområdet en hög andel biståndstagare, personer med långvarigt behov av bistånd samt barn i familjer som mottar bistånd. Stadsdelsområdet har en hög andel unga vuxna (18-24 år) som har ekonomiskt bistånd jämfört med övriga staden. Kvinnor är fortsatt överrepresenterade bland både bidragstagare och långtidsbidragstagare med sjukdom som försörjningshinder. Orsaker till den höga andelen biståndstagare bedöms vara ökad inflyttning av biståndsberoende personer, tillsammans med ett fortsatt ansträngt samhällsekonomiskt läge som dels ökar inflödet av biståndsbehövande personer och dels

försvårar för dem att komma ut i självförsörjning. För att stävja den negativa utvecklingen har flera nya arbetssätt och samverkansformer påbörjats, vilka behöver fortsätta utvecklas de kommande åren.

Budget- och skuldrådgivarna möter mer komplexa ärenden än tidigare. Det handlar om familjer med låga inkomster, personer med många kreditkort och personer som tagit flera konsumtionslån. Många bor också i dyra andrahandskontrakt som de har svårt att betala hyran för.

Trots ett aktivt arbete och samarbete mellan förvaltningens hyresrådgivare och bostadsbolag har tre avhysningar genomförts 2025 som berör barn. Antal barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden var nio stycken 2025 (sju stycken 2024). Det vräkningsförebyggande arbetet ska fortsätta utvecklas för att förhindra att avhysningar sker, för både barn och vuxna.

Omvärldsfaktorer

Andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har ökat något sedan föregående år. Ökningen kan delvis förklaras av det högre inflödet av barnfamiljer som tidigare haft osäkra boendeförhållanden i andra stadsdelar eller kommuner. Hösten 2024 stod omkring 400 nyproducerade hyreslägenheter inflyttningsklara i stadsdelsområdet med hyror som inte är förenliga med betalningsförmågan hos låginkomsttagare, vilket bedöms ha påverkat antalet barnfamiljer som har behov av försörjningsstöd. Det finns inom stadsdelen även longstay-boenden, vilket bidragit till ett ökat ärendantal i stort och ett ökat antal personer med socialmedicinsk problematik, då det i regel endast är personer med skadligt bruk och beroende, psykisk ohälsa och tidigare kriminalitet som flyttar in. Denna grupp är ofta svår att motivera för andra insatser och aktiviteter mot självförsörjning, vilket kräver mycket samverkan.

Konsekvenserna av lågkonjunkturen de senaste åren med inflation och en svår arbetsmarknad har påverkat arbetet inom ekonomiskt bistånd med en ökning avseende biståndshushåll. Konjunkturläget i den svenska ekonomin har förbättrats den senaste tiden, vilket på sikt kan bidra till att andelen hushåll med ekonomiskt bistånd successivt kommer att minska. Läget på arbetsmarknaden förbättras gradvis, men en del av arbetslösheten är strukturell. Inflationen de senaste åren har inneburit att många hushåll fått en ansträngd ekonomi, vilket bedöms fortsätta under en tid framåt. För de som med anledning av svårigheter att klara sin ekonomi hamnat i skuld, kan problemen bli mycket långvariga och ge konsekvenser under många år framöver, även om konjunkturläget förbättras.

Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd (lagrådsremiss) träder i kraft den 1 juli 2026. Kommunerna är skyldiga att tillhandahålla meningsfull heltidssysselsättning för bidragstagare, med undantag för vissa grupper. Från och med oktober 2026 gäller krav på deltagande i aktiviteter. Från den 1 juli 2027 kan IVO komma att utkräva sanktionsavgift från kommunerna om sådana aktiviteter inte tillhandahållits. Beroende på hur staden väljer att organisera och fördela ansvaret för genomförandet av aktivitetskravet kan stadsdelsförvaltningen påverkas i olika grad.

Om ansvaret för genomförandet av insatser inom aktivitetskravet fördelas till arbetsmarknadsförvaltningen/Jobbtorg kan förvaltningen påverkas genom anpassning av dokumentation för att säkerställa möjlighet till återrapportering till IVO, samt att förvaltningen kommer behöva arbeta mer aktivt för att få in dokumentation från vården och andra enheter gällande personer som ej bedöms kunna ha en aktivitet. Hur detta kommer påverka utbetalat bistånd är oklart. Redan i dag finns tydliga krav på arbetslösa personer, men förändringen kan eventuellt öka avslagen för vissa grupper, framförallt för äldre med viss ohälsa och utan arbetslivserfarenhet samt personer utan sjukdomsinsikt. Om delar av ansvaret för aktiviteterna inom aktivitetskravet läggs på stadsdelarna kommer det innebära en omfattande påverkan då förvaltningen i sådant fall kommer att behöva etablera en organisation för både aktiviteterna och för uppföljningen.

Reformering av det ekonomiska biståndet (regeringens ”bidragsreform”) innehåller flera förändringar som påverkar verksamhetsområdet. Merparten träder i kraft i januari 2027 och reformen innehåller bland annat en kvalificering till vissa socialförsäkringar (åtta förmåner) samt bidragstak för bland annat stora hushåll.

Eftersom många reformer sker parallellt är det svårt att bedöma hur de enskilda förslagen kommer att påverka och vilka synergieffekter de kommer ge. Till exempel kan bidragstaket för barnfamiljer innebära en minskning i förvaltningens utbetalade bistånd, samtidigt som det kan leda till konsekvenser för familjerna såsom hyresskulder och elskulder, bostadslöshet samt minskad rörlighet på bostadsmarknaden.

Förslagen innehåller också utökad uppgiftsskyldighet för Arbetsförmedlingen mot socialtjänsten, att biståndssökande ska lämna sjukskrivningsintyg från och med sjunde dagen, att Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ska kunna kallas till samordnad individuell planering (SIP) med mera. Dessa förslag kan bidra till förvaltningens arbete med att upprätta planeringar och ställa adekvata krav för att bistånd ska gå till rätt person. Även förslaget att bistånd endast ska lämnas till boenden där uthyrningen är godkänd av hyresbolag/bostadsrättsförening kommer att vara positivt på sikt. Risker är dock att det, i det korta perspektivet, kommer att påverka kostnaderna för hotell/vandrarhem/andra dyra boendeformer, om detta också leder till att fler förlorar sina boenden.

Hur kvalificeringen av vissa socialförsäkringar kommer att påverka förvaltningen står ännu inte klart eftersom det ännu inte är tydligt om och hur rätten till bistånd ska kompensera dessa minskade inkomster. Om socialtjänsten inte ska kompensera för det ger det ingen direkt påverkan ekonomiskt. Det kan dock öka antalet engångsansökningar från personer som i regel bedöms vara självförsörjande.

Den nya socialtjänstlagen påverkar verksamhetsområdet genom att arbetssätt behöver utvecklas för att förebygga att invånare ska behöva aktualiseras inom ekonomiskt bistånd. Detta arbete behöver utvecklas i samarbete med andra enheter/verksamheter, exempelvis genom bostadsvägledning och uppsökande arbete. Förvaltningen behöver även se över om

insatser som Case Manager ska erbjudas för klienter som uppbär ekonomiskt bistånd.

Utmaningar

- Förvaltningen har utmaningar att nå årsmålen för andelen vuxna och barn som har ekonomiskt bistånd. Dels på grund av stadsdelsområdets socioekonomiska förutsättningar i kombination med de senaste årens konjunkturläge samt inflyttningen av familjer i behov av bidrag.
- Bidragsreformen och andra kommande lagförändringar skapar utmaningar genom krav på förändrade arbetssätt samt genom ekonomiska och sociala konsekvenser som kan uppstå.

Prioriteringar

- Fortsätta utveckla arbetssätt som ökar möjligheten för personer med ekonomiskt bistånd att komma ut i egen försörjning och sysselsättning.
- Ställa om resurser och arbetssätt i enlighet med den nya socialtjänstlagen, bidragsreformen och andra lagändringar.

3.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Utvecklingen de senaste åren samt bedömning av utvecklingen de kommande tre åren

Andelen öppet arbetslösa är högre i Skärholmen i jämförelse med staden totalt. Sedan slutet av år 2024 har antalet hushåll med ekonomiskt bistånd ökat. I jämförelse med övriga staden har stadsdelsområdet en hög andel biståndstagare, personer med långvarigt behov av bistånd samt barn i familjer med bistånd. För att stävja den negativa utvecklingen har flera nya arbetssätt och samverkansformer påbörjats för att ge stöd att närma sig arbetsmarknaden, vilka behöver fortsätta utvecklas de kommande åren.

Personer som står långt ifrån arbetsmarknaden får stöd i samverkan med andra myndigheter, samhällsaktörer, näringsliv och civilsamhälle. Förvaltningen arbetar med att utveckla befintliga samverkansformer samt med att initiera samverkan med nya aktörer för att personer som står långt ifrån arbetsmarknaden ska kunna nå egen försörjning. Exempelvis deltar förvaltningen i projekt Stockholmskraften för att stötta långtidsarbetslösa genom multikompetenta team. Förvaltningen har även ett arbete med förtroendeläkare för stöd i att bedöma arbetsförmåga för de personer som i dagsläget inte bedöms ha en arbetsförmåga enligt behandlande läkare. Kvinnor prioriteras vid urval för arbetsmarknadsåtgärder såsom Stockholmsjobb. Förvaltningen har förstärkt samverkan med Skärholmens vårdcentral för att minska sjukskrivningsgraden för de som har en arbetsförmåga och för att förbättra stödet till de som har en permanent nedsatt arbetsförmåga.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla och utöka mottagandet av feriearbetare. Inför 2026 har jullovet tagits bort som ferieperiod och ersatts med sportlov. De ferieperioder som gäller under 2026 är därmed sportlov, sommarlov och höstlov.

Förvaltningen har en avsiktsförklaring med tre lärosäten avseende att tillhandahålla verksamhetsförlagd utbildning.

Omvärldsfaktorer

Arbetsmarknaden i Sverige förväntas under 2026–2027 gradvis återhämta sig från den lågkonjunktur som präglat 2024 och 2025. Trots en förväntad förbättring bedöms arbetslösheten ligga kvar på en relativt hög nivå, omkring 8,5 procent under 2026, på grund av en viss eftersläpning i återhämtningen. Det råder en paradoxal situation med hög arbetslöshet samtidigt som kompetensbristen är utbredd inom vissa sektorer.

Under 2026 satsar regeringen, i likhet med föregående år, på regionalt yrkesinriktad vuxenutbildning genom att erbjuda statsbidrag till kommuner för att öka utbudet av yrkesutbildningar på gymnasial nivå, med fokus på arbetsmarknadens behov. En förändring i statsbidraget 2026 är en särskild satsning för att vuxna med funktionsnedsättning ska få bättre möjligheter att fullfölja studier i regionalt yrkesvux.

Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd (lagrådsremiss) träder i kraft den 1 juli 2026 och innebär att kommunerna blir skyldiga att tillhandahålla meningsfull heltidssysselsättning för bidragstagare, med undantag för vissa grupper. Från och med oktober 2026 gäller krav på deltagande i aktiviteter. Från den 1 juli 2027 kan IVO komma att utkräva sanktionsavgift från kommunerna om sådana aktiviteter inte tillhandahållits.

I kommunfullmäktiges budget för 2026 framkommer att årsmålet för antalet feriejobb ska öka i staden. Fler medarbetare inom staden tar sig an uppdraget som handledare till feriejobbarna på arbetsplatserna, och handledarskapet ska ges goda förutsättningar. Det framkommer vidare att arbetet med Skärholmsvärdar ska utredas och implementeras.

Stadsdelsnämnderna ska bedriva ett målinriktat arbete för att anställa personer med funktionsnedsättning, exempelvis som serviceassistenter i lämpligt utvalda välfärdsverksamheter.

Utmaningar

- Kvinnor är i högre utsträckning än män arbetslösa, även om trenden de senaste åren är att skillnaden utjämnas.
- Det står ännu inte helt klart hur staden ska organisera sig utifrån aktivitetskravet som börjar gälla 2026. Det nya aktivitetskravet kan skapa utmaningar i att tillhandahålla meningsfull heltidssysselsättning för bidragstagare. Nya arbetssätt och samverkansformer väntas behöva utformas.
- När antalet platser för feriearbete ökar behöver utbudet av meningsfulla arbetsuppgifter för ungdomar breddas. Detta arbete kommer att kräva resurser i form av tid och ordinarie personal.

Prioriteringar

- Förvaltningen behöver fortsätta utveckla insatser för att stödja människor i långtidsarbetslöshet till arbete eller utbildning.
- För att förbättra möjligheterna att uppnå egen försörjning ska det uppsökande och motiverande arbetet fortsätta utvecklas, vilket ligger i linje med den nya socialtjänstlagen.
- Förvaltningen behöver arbeta för att ferieungdomar som tas emot under skolloven har meningsfulla arbetsuppgifter och får god handledning under sin anställning.

3.9 Övrigt

Omställningsarbete enligt ny socialtjänstlag

Under planperioden ställer stadsdelsförvaltningen om verksamheten i linje med den nya socialtjänstlagen. Omställningen innebär att socialtjänsten behöver arbeta på nya sätt samt pröva och justera arbetssätt löpande, med invånaren i centrum och med ökad delaktighet från de verksamheten är till för.

I en kontext präglad av våldsutveckling bland barn och unga, otrygghet i det offentliga rummet, ökande psykisk ohälsa, komplex samsjuklighet och en snabbt växande äldre befolkning krävs en strategisk resursförflyttning, stärkt kompetensförsörjning och fördjupad samverkan med polis, region, civilsamhälle och andra aktörer.

Den nya socialtjänstlagen betonar frivillighet, tillit och tidiga insatser, samtidigt som annan lagstiftning i samhället utvecklas i en mer repressiv riktning. Förvaltningen behöver aktivt hantera denna spänning genom att värna socialtjänstens stödjande uppdrag och arbeta rättssäkert. Ett ökat förtroende för socialtjänsten är centralt och ska främjas genom en tydlig första kontakt, gott bemötande och större transparens kring vilket stöd som finns att få.

System för avvikelshantering

Flera verksamheter inom socialtjänsten och LSS saknar fortfarande ett digitalt system för hanteringen av avvikelser (synpunkter och klagomål, lex Sarah och övriga avvikelser), vilket försvårar nämndens arbete med att sammanställa, följa upp och åtgärda brister i verksamheten i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för ett systematiskt kvalitetsarbete. Avsaknaden gör att en omfattande manuell bearbetning krävs. Den ILS-modul för synpunkter och klagomål som tagits fram kan endast användas för att dokumentera vissa avvikelser. Modulen kräver lika mycket manuell hantering och kan inte användas för den efterföljande hanteringen av avvikelserna. Vidare kan inte medarbetare rapportera in uppmärksammade avvikelser på ett digitalt och enkelt sätt, utan behöver fylla i fysiska blanketter. Ett digitalt ärendehanteringssystem som kan ta emot avvikelser och där efterföljande hantering kan dokumenteras av ledning är nödvändigt för att kunna arbeta med ständiga förbättringar på ett bra sätt. Frågan har lyfts från flera stadsdelsförvaltningar via stadsövergripande nätverk under flera års tid. Inom ramen för vissa verksamheters digitala utveckling (till exempel utförare som berörs av Projekt NU) ses system

för avvikelshantering över, medan det inom andra verksamheter inte finns ett sådant uppdrag. Förvaltningen anser att detta bör prioriteras.

Klimatanpassning av verksamhetslokaler

Förvaltningen ser utmaningar i genomförandet av klimatanpassningsåtgärder och åtgärder för ökad grönska inom sina verksamheter. Som inhyrande organisation, utan egna fastigheter, saknar förvaltningen rådighet att genomföra investeringar i annans fastighet, även när fastighetsägaren är ett kommunalt bolag. Detta eftersom investeringsmedel endast får användas för tillgångar där förvaltningen har långsiktigt ägande och dispositionsrätt. Inte heller klimatinvesteringsmedel beviljas generellt för investeringar inom annans fastighet. Samtidigt anger samverkansavtalen med SISAB och Micasa att åtgärder såsom installation av fler solskydd eller plantering av mer växtlighet, åligger stadsdelsförvaltningen. Detta skapar oklarheter kring hur uppdraget ska fullgöras.

Hållbara inköp

Det behöver bli enklare för rekvisiter att göra hållbara val i inköpssystemet. Det bör tydligt framgå vilka märkningar som räknas som ekologiska enligt indikatorn, och den ekologiska konteringen behöver fungera automatiskt. Det vore även värdefullt om inköpssystemet automatiskt kunde visa vilka alternativ som är godkända. Systemstödet behöver inte bara göra det lätt att göra rätt, det ska även vara svårt att göra fel.

Centralt stöd i miljöarbetet

Förvaltningen kommer under kommande år att fortsätta arbetet med att minska användningen av förbrukningsartiklar i plast, i första hand inom äldreomsorgen men även inom andra verksamheter såsom LSS och förskola där det bedöms motiverat. Förvaltningen ser ett betydande värde i det stöd som miljöförvaltningen tillhandahåller, bland annat genom vägledningar, statistisk uppföljning, konkreta förslag samt projektledning i specifika utvecklingsinsatser, såsom projektet med måltidssjalar. Detta stöd har varit av stor betydelse och möjliggjort en utveckling som förvaltningen inte hade kunnat genomföra på egen hand.

Resurser för omställningsarbete enligt miljöprogrammet

Det nya miljöprogrammet med tillhörande klimathandlingsplan, liksom det utökade uppdraget att involvera invånare och civilsamhälle i omställningsarbetet, innebär att stadsdelsförvaltningarnas uppdrag växer. Detta ställer krav på förstärkta insatser och medför ett bredare ansvarsområde. Samtidigt ökar kraven på uppföljning och rapportering. För att säkerställa att detta ansvar kan fullgöras på ett ändamålsenligt sätt är det viktigt att säkerställa tillräckliga resurser framåt.

4 Sammanfattande ekonomisk analys

4.1 Drift

Ekonomisk prognos

Under den kommande treårsperioden förväntas förvaltningen erhålla en tilldelad budgetram från kommunstyrelsen om i snitt 1 516 miljoner kronor per år.

Förvaltningen ser utmaningar kopplade till demografiska förändringar. Stadsdelen har en ökande andel äldre, ett minskande antal barn samt färre personer i arbetsför ålder. Detta påverkar budgetfördelningen och innebär att förvaltningen behöver anpassa verksamheterna efter nya förutsättningar, både vad gäller lokaler och personal. Verksamheter med minskat behov kan behöva effektiviseras, slås samman eller ställas om för att resurserna ska användas mer effektivt och kostnaderna hållas nere.

Förvaltningen ser behov av att stärka samverkan med fackförvaltningarna och stadens fastighetsägande bolag. Samverkan och en mer sammanhållen helhetssyn kring gemensamma utmaningar skulle kunna bidra till effektivisering och kostnadsbesparing.

Omställningsarbetet till den nya socialtjänstlagen bedöms pågå under flera år och ställer krav på en strategisk, samordnad och uthållig styrning för att säkerställa kvalitet, rättssäkerhet och en långsiktigt hållbar verksamhetsutveckling i enlighet med lagens intentioner. Förvaltningens omställning finansieras genom statsbidrag till och med år 2028, men den långsiktiga finansieringen därefter är i nuläget osäker, vilket innebär behov av god ekonomisk planering och successiv anpassning.

Ökad kriminalitet bland unga och ett växande behov av sociala insatser medför ytterligare ekonomiska utmaningar. Det innebär ett behov av att prioritera förebyggande och tidiga insatser för att på sikt dämpa kostnadsutvecklingen och minska behovet av mer resurskrävande åtgärder.

För att möta dessa utmaningar kommer fokus ligga på att anpassa verksamheter och lokaler efter förändrade behov, samt på att utnyttja befintliga resurser effektivt, vilket förväntas bidra till bibehållandet av en långsiktigt hållbar ekonomi.

Prestationsförändringar

Förvaltningen prognostiserar minskade kostnader om totalt 4,7 mnkr avseende den del av budget som är prestationsfinansierad fram till 2029. Prestationsförändringarna inom funktionsnedsatta beräknas uppgå till totalt 30,0 mnkr på grund av att särskilda redovisningar inte är inräknade i KF-ramen samt att 34,7 mnkr avser återbetalning av prestationer inom förskoleverksamhet på grund av färre antal barn jämfört med KF-budgeten.

Förskola

Verksamhetsområdet förskola står inför ekonomiska utmaningar kopplat till det fortsatt minskade barnantalet. Det innebär en risk för fler tomma platser och delvis outnyttjade lokaler med kvarstående fasta kostnader. Samtidigt ser verksamheten ökade hyreskostnader för befintliga förskolelokaler samt nybyggnation. Nybyggnation medför inledningsvis ökade material- och inventariiekostnader och det tar tid innan beläggningen är full på grund av det lägre barnantalet. Det finns även behov av upprustning av äldre förskolor, vilket leder till ytterligare renoveringskostnader.

För att stärka förskolans pedagogiska kvalitet ligger fokus på att utöka antalet förskollärare, vilket medför ökade personalkostnader då förskollärare har en högre lönenivå jämfört med övriga personalkategorier. Vid kompetenssatsningar behöver personal dessutom ersättas med vikarier, vilket genererar ytterligare lönekostnader. Eftersom löneutvecklingen för barnskötare och förskollärare under flera år har varit högre än ökningen av barnpengen ser verksamheten sammantaget en utmaning i att få grundschablonen att täcka såväl löneutveckling som övriga kostnadsökningar.

Barn, kultur och fritid

Verksamhetsområdet barn, kultur och fritid ser att omvärldsfaktorer, såsom ökad otrygghet och hushållens ansträngda ekonomi, bedöms påverka barn och ungas deltagande i fritids- och kulturaktiviteter negativt. Detta medför ett ökat behov av kostnadsfria, trygga och tillgängliga verksamheter med närvaro av kompetenta vuxna, vilket i sin tur ställer högre krav på verksamhetens resurser. Verksamheten har behov av att utöka öppettiderna på parklekarna och fritidsgårdarna för ökad tillgänglighet för stadsdelsområdets barn och unga. För att kunna genomföra det krävs utökade personalresurser. Lokalkostnader utgör fortsatt en kostnadsdrivande faktor inom fritidsverksamheten, samtidigt som bristen på ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler begränsar möjligheterna till verksamhetsutveckling och samverkan med föreningslivet.

Den nya socialtjänstlagens inriktning mot tidiga och förebyggande insatser innebär på kort sikt ett ökat resursbehov inom fritidsverksamhet, samverkan med föreningsliv och kolloverksamhet. Det krävs därför ekonomiska prioriteringar och eventuellt resurstillskott för att kunna möta både nuvarande och framtida behov. Dessa satsningar bedöms kunna bidra till minskade kostnader på längre sikt.

Äldreomsorg

Verksamhetsområdet äldreomsorg står inför utmaningar under de kommande tre åren till följd av en växande äldre befolkning. Den demografiska utvecklingen kommer att leda till en ökad efterfrågan på verksamhetens insatser. Samtidigt ställs höga krav på kvalitet, tillgänglighet och kontinuitet i omsorgen, vilket ytterligare påverkar verksamhetens planering och resursbehov.

En central ekonomisk utmaning är personalförsörjningen. Begränsade resurser för kompetensutveckling samt behovet av vikarier i samband med utbildningsinsatser medför

ökade kostnader. För att långsiktigt säkra kompetensförsörjningen planeras under 2026 ett samarbete med Röda Korset i syfte att utbilda nya medarbetare och stärka kompetensen inom hemtjänsten. Detta är en viktig investering, men innebär samtidigt kortsiktiga kostnadsökningar.

Utöver personalkostnader ser verksamheten risk för ökade lokalkostnader. Flera av de lokaler som används inom äldreomsorgen är ålderstigna och kommer att kräva ökade underhållsåtgärder, anpassningar för arbetsmiljö och tillgänglighet samt eventuella renoveringar. Detta medför tillkommande och svårprognostiserade kostnader under planperioden 2027–2029. Därför är det viktigt att redan i budgetunderlaget ta hänsyn till risken för högre lokalkostnader och vara förberedd på oväntade investeringar.

Verksamheten föreslår även att en översyn av ersättningssystemet görs, med målet att bättre möta framtidens behov, demografiska förändringar och ökade kostnadstryck utan att kompromissa med omsorgens kvalitet.

Sammantaget krävs en långsiktig och strategisk planering för att säkerställa att verksamheten kan möta en ökande efterfrågan med bibehållen kvalitet och god ekonomisk hushållning.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning står fortsatt inför ekonomiska utmaningar under planperioden. Kostnadsutvecklingen påverkas främst av ökade volymer samt mer komplexa stödbehov.

De största kostnaderna återfinns inom personlig assistans och bostad med särskild service. Kostnadsökningen inom personlig assistans förklaras av en ökad efterfrågan och fler beslut med ett högt antal beviljade timmar, vilket sammantaget driver utgifterna. Samtidigt är budgeten till viss del fast, vilket begränsar möjligheten att hantera volymökningar inom befintlig ram.

Underskottet av boende inom LOV påverkar budgeten genom dyra kostnader för externa individuella placeringar och köpt verksamhet. Verksamheten ser positivt på att nya avtal överläts till enheten för central placering vid socialförvaltningen. Förhoppningen är att det kommer finnas större möjlighet att förhandla priser jämfört med vad en enskild stadsdel lyckas med samtidigt som likställigheten för verkställighet stärks och förbättras.

Inför 2027–2029 bedöms därför fortsatt ekonomisk utmaning, där takten för kostnadsökning riskerar att överstiga tilldelad ram om inte ytterligare strukturella åtgärder genomförs. Fortsatt fokus bör därför ligga på ökad verkställighet i egen regi och inom LOV, minskning av externa placeringar, samt systematisk uppföljning av beslut och insatser.

Omvärldsfaktorer såsom välfärdsbrott, otillåten påverkan och systemhotande aktörer påverkar verksamhetens arbete i allt större utsträckning. Dessa ärenden är ofta komplexa och svåra att upptäcka i ett tidigt skede, vilket innebär att de kan pågå under lång tid innan åtgärder kan

vidtas. Verksamheten bedömer därför att det finns ett växande behov av ett mer proaktivt arbetssätt för att förebygga och identifiera dessa ärenden i syfte att begränsa påverkan på myndighetsarbetet.

Sammantaget bedöms verksamheten behöva fortsatta effektiviseringsåtgärder för att nå budget i balans under planperioden, samtidigt som kvalitet och lagstadgade krav säkerställs.

Individ- och familjeomsorg

Verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg inledde omställningen till den nya socialtjänstlagen under 2025 och arbetet ska intensifieras under 2026. Verksamheten bedömer att förändringen kommer att påverka organisationen och uppdraget, med ökade kostnader och behov av resurser för fler insatser utan behovsprövning. Kompetensutveckling är särskilt viktig inom förebyggande och främjande verksamheter för tidig upptäckt och brottsförebyggande arbete.

Inom vissa förebyggande verksamheter, såsom skolsociala team och föräldrastöd, försvårar beroendet av projektmedel långsiktig planering. Efterfrågan på tidiga och öppna insatser, bland annat genom ungdoms- och föräldramottagning, ökar och kan på sikt kräva utökad bemanning.

I Skärholmen är andelen barn och unga 0–24 år högre än i staden totalt. Enligt befolkningsprognosen väntas barnantalet minska något mellan 2025 och 2029, i likhet med utvecklingen i staden i stort. Socioekonomiska faktorer och höga levnadskostnader behöver samtidigt beaktas i planeringen av stödinsatser, såsom fritidsverksamhet och förebyggande arbete samt insatser som kan motverka brottslighet.

Omställningen till den nya socialtjänstlagen bedöms få omfattande påverkan på organisering och uppdrag samt medföra ökade kostnader. Resurser behöver i högre grad prioriteras till förebyggande insatser, samtidigt som det kan dröja innan detta leder till minskat behov av individuella stödinsatser. Den pågående reformeringen av den sociala barn- och ungdomsvården, med flera större lagändringar, kräver långsiktig kompetensutveckling och förändrade arbetssätt. Därutöver innebär förändrade, och från 2026 slopade, subventioner av kommunala avgifter vid SiS-placeringar ökade kostnader för förvaltningen.

Verksamhetsområdet vuxna med skadligt bruk och beroende präglas av ökande komplexitet och kostnader. Antalet personer med samsjuklighet ökar, vilket leder till högre kostnader för utredning, vård och samordning. Institutionsplaceringar är kostsamma, och brist på stabila boenden och öppenvårdsalternativ förlänger vårdprocesser och minskar kostnadseffektiviteten.

Omställningen till den nya socialtjänstlagen bedöms ha en omfattande påverkan på nuvarande organisering och uppdrag, med ökade kostnader som följd. Resurser kommer behöva fördelas till bland annat att arbeta mer uppsökande samt att fler insatser ska erbjudas utan behovsprövning, samtidigt som förvaltningen inte bedömer att resursbehovet kommer att

minska för myndighetsutövning inom skadligt bruk och beroende, med fortsatta kostnader för placeringar och insatser till personer med komplex problematik.

Samsjuklighetsreformen som väntas träda i kraft under 2027 syftar till att flytta huvudansvaret för behandling av vuxna med beroende och samsjuklighet till regionen, medan socialtjänstens roll blir mer inriktad på stöd, boende och förebyggande insatser. Osäkerheten i hur reformen ska implementeras gör det svårt att prognostisera exakt hur stora dessa kostnader blir, men den strukturella omställningen förväntas påverka förvaltningens budget. Under övergångsperioden finns risk för ineffektiv resursanvändning, parallella insatser och gränsdragningsproblem, vilket kan ge tillfälligt ökade kostnader.

För att begränsa kostnadsutvecklingen krävs tidiga, samordnade och evidensbaserade öppenvårdsinsatser, lågtröskelverksamheter och förstärkt samverkan mellan kommun, region och civilsamhälle. Dessa satsningar kräver initiala investeringar men bedöms på sikt öka effektiviteten och minska behovet av dyra institutionsplaceringar.

Kostnaderna för verksamhetsområdet relationsvårdsteam (RVT) väntas minska successivt de kommande tre åren med anledning av att färre personer som lever i våld behöver genomgå utredning för att få stödinsatser av stadens Relationsvårdscentrum (RVC). Samtidigt finns risk för ökade kostnader under en tid då förvaltningen ska omorganisera RVT på ett nytt sätt inom förvaltningen. Det är vidare svårt att förutse hur många som kommer aktualiseras inom RVT under omställningen. Även om invånare kan ta del av en del insatser utan behovsprövning kommer det fortsatt finnas de som behöver utredas för vissa insatser samt de som vill ha en utredning som underlag för ansökan om förtur till bostad, underlag för tvister eller liknande. Verksamheten prognostiserar även att många invånare inom denna målgrupp kommer ha behov av praktiskt stöd från förvaltningen.

Inflödet till de brottsförebyggande verksamheterna väntas öka i och med ökad samverkan samt utåtriktat arbete. I takt med att socialtjänstens förebyggande verksamheter utvecklar arbetssätt som når en bredare målgrupp kommer detta att kräva ytterligare resurser.

Stadsmiljö

Verksamhetsområdet stadsmiljö står inför ökade utmaningar till följd av klimatförändringar. Extremväder som skyfall, värmeböljor och kraftiga snöoväder väntas bli vanligare. Detta kräver både förebyggande åtgärder, såsom klimatanpassning och stärkt beredskap, samt snabba insatser vid akuta händelser. Sammantaget leder utvecklingen till ökade kostnader och ett större behov av långsiktig planering och resurser.

Förändrade lagkrav kopplade till källsortering ställer ökade krav på verksamheten och innebär behov av anpassade arbetssätt. Det krävs tillgång till ytor för mellanlagring av avfall, vilket kan medföra både praktiska utmaningar och ökade kostnader inom driften. Samtidigt fortsätter olovlig dumpning av avfall i ökad grad. Detta leder till ökade kostnader för bortforsling, sortering och återvinning, men även till merarbete i form av tillsyn och uppföljning. Detta påverkar även stadsmiljöns upplevda trygghet och kvalitet negativt.

Sammantaget innebär dessa faktorer en ökad ekonomisk belastning samt ett behov av förebyggande och samordnade insatser.

Ekonomiskt bistånd

Verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd uppvisar fortsatt höga nivåer av långvarigt ekonomiskt bistånd, där många hushåll är beroende av stöd under flera år. Detta pekar på att bidragsberoendet är strukturellt och komplext, och inte enbart kopplat till arbetslöshet. Faktorer som psykisk ohälsa, funktionsnedsättningar och bostadsbrist försvårar etablering i arbetslivet.

Antalet hushåll med ekonomiskt bistånd i stadsdelsområdet har ökat under 2024 och 2025. Konjunkturen bedöms vara fortsatt svag under större delen av 2026 och även vid en förbättring dröjer det innan effekterna syns i minskat bistånd. Nyproducerade bostäder med höga hyror, i kombination med relativt låga trösklar för eget kontrakt, kan bidra till att behovet av ekonomiskt bistånd kvarstår på en hög nivå.

Flera reformer och lagändringar som träder i kraft de kommande åren kommer att påverka verksamhetsområdet. De ekonomiska konsekvenserna för förvaltningen och effekterna på utbetalt ekonomiskt bistånd är i nuläget osäkra. Förändringarna kommer oavsett att kräva nya eller anpassade arbetssätt samt kompetensutveckling.

Arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhetsområdet arbetsmarknadsåtgärder ser utmaningar kopplat till det ökade kravet på mottagande av ferieungdomar. Det höjda kravet förutsätter större insatser från verksamheten då mer tid behöver avsättas för planering, introduktion och uppföljning, samtidigt som behovet av fler handledare ökar.

Aktivitetskravet för försörjningsstöd som införs i juli 2026 innebär att staden ska erbjuda aktiviteter som hjälper individen att närma sig arbetsmarknaden. Beroende på hur staden väljer att organisera och ansvarsfördela genomförandet av aktivitetskravet kan verksamheten behöva ändra arbetssätt för att möta behovet. Sammantaget krävs ytterligare resurser för att säkerställa ett genomförande med god kvalitet.

4.2 Investeringar

Investeringsplanen omfattar två delar: dels investeringar inom stadsmiljö, och dels förvaltningens inköp av inventarier och maskiner.

Parkinvesteringar om 10,6 mnkr

I budgeten för 2026 har förvaltningen tilldelats totalt 10,6 mnkr i parkinvesteringsmedel. Detta belopp inkluderar 4,0 mnkr för parkinvesteringar och 6,6 mnkr för nycklade investeringsmedel, varav 5,0 mnkr avser reinvesteringar.

Planerade investeringar för 2026

- Parkinvesteringar: Trissans småbarnslek 2024-2026.
- Löpande upprustning/utbyte av förvaltningens anläggningar såsom parkbänkar, skräpkorgar, lekutrustning, markbeläggning, parkvägar, trappor och övrig parkutrustning finansieras av nyckelinvesteringsmedel.

Förvaltningen har ansökt om 9,4 mnkr i investeringsmedel i verksamhetsplanen för 2026, varav följande blev beviljat:

- Klimatinvesteringar: Källsorteringsmoduler Skärholmen 0,5 mnkr, Skyfallsåtgärder Branten 0,6 mnkr, Solskydd till Stöd och Service 0,3 mnkr.
- Trygghetsinvesteringar: Ökad belysning Vårgården 0,6 mnkr, Rekreation och lek längsmed Bredängs allé 1,0 mnkr, Grön Entré Vårberg 0,3 mnkr, Bredäng Pumptrack 2,0 mnkr, Rekreationspark Branten 0,7 mnkr, Berättelser från Vårberg kapitel två 0,6 mnkr.
- Naturresevat: Äldrevänlig stig Skärholmsdalen 1,4 mnkr.
- Biologisk mångfald: Sandmiljö Vårbergstoppen 0,4 mnkr.

Förvaltningen ansökte vid T1-bokslutet 2025 om 1,5 mnkr för Vårbergsplan, och har beviljats 1,2 mnkr för 2026. Förvaltningen har även blivit tilldelade 1,5 mnkr för trädvård och trädplantering.

Inventarier och maskiner 2,2 mnkr

- Inköp av inventarier och maskiner för förvaltningens behov.
- Ansvar för drift och skötsel av parkmark drivs i egen regi, vilket innebär att inköp och underhåll av maskiner ansvaras av förvaltningen. Förvaltningen bedömer att det finns behov av att förnya maskinparken. En närmare analys av investeringsbudgeten visar att det årliga behovet uppskattas till cirka 1,5 mnkr utöver nuvarande sakinvesteringsbudget för att möjliggöra nödvändiga maskinbyten.

4.3 Verksamhetsprojekt

Förvaltningen har inte några betydande projekt som överstiger 50 mnkr.

5 Lokalförsörjningsplan

Lokalförsörjningsplanen är ett styrdokument för respektive nämnd där nämndens kort- och långsiktiga lokalbehov, särskilda boenden för äldre och planerade lokalförändringar presenteras. Nämndernas lokalförsörjningsplaner aggregeras till stadens övergripande lokalresursplan som årligen föreläggs kommunstyrelsen.

5.1 Sammanfattning

Skärholmens stadsdelsområde är ett av stadens fyra fokusområden. Det innebär en bred utveckling av stadsdelsområdet med nya bostäder, mötesplatser och satsningar på parker och grönområden. För detta arbete finns det en samverkan och samordning mellan stadens förvaltningar och bolag.

Enligt stadens befolkningsprognos kommer barn i förskoleåldern att sjunka fram till 2030 för att sedan sakta öka i stadsdelsområdet. Planeringen av ny- och ombyggnationer av förskolor präglas av flera osäkerheter i planeringsunderlagen samt av den faktiska utvecklingen av antal barn i förskoleåldern. Den prognostiserade ökningen av barnantalet i de årliga befolkningsprognoserna har inte infriats, vilket medför att det finns en överkapacitet i antalet förskoleplatser de närmaste åren. Förvaltningen ser över möjligheterna att lösa kommande behov av kapacitetsökning på annat sätt än genom nybyggnationer och istället planera för om- eller tillbyggnad av befintliga förskolor.

Hyreskostnadsprognosen kan öka i takt med att stadsdelsområdet behöver utöka sina verksamheter, exempelvis genom behov av fler fritidsgårdar, vård- och omsorgsboende samt ökat lokalbehov till följd av den nya socialtjänstlagens krav på ökad tillgänglighet. För att hålla kostnadsökningarna så låga som möjligt arbetar förvaltningen aktivt med att alla lokaler för samtliga verksamheter ska ha en hög nyttjandegrad och vara kostnadseffektiva.

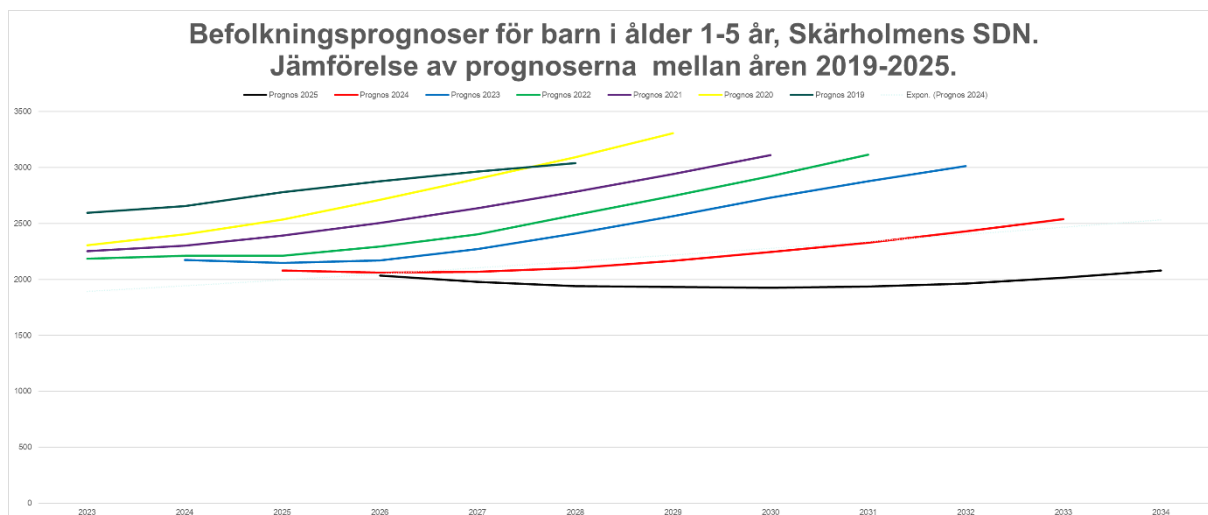
Goda exempel på detta är att avdelningar som är tomma inom förskolan till följd av det lägre barnantalet har nyttjats för att bygga upp miljöer anpassade för yngre respektive äldre barn, där pedagoger fortbildas kring metoder för språkutveckling. Ett annat exempel är att förvaltningskontorets Hubb127 hyrs på prov ut till föreningar, för möten, föreläsningar och workshops, vilket gör att lokalen används under tider då den annars skulle stå tom.

5.2 Planeringsförutsättningar

Befolkningsprognosen för barn i förskoleåldern visar på en minskning av barnantalet fram till år 2030 och därefter börjar en försiktig ökning av barnantalet. Ökningen är som störst i nybyggnationsområdena i Vårberg följt av Skärholmen, Bredäng och som lägst i Sättra. Enligt befolkningsprognoserna ökar antalet förskolebarn från 1 977 barn år 2027 till 2 080 barn år 2034.

De senaste årens befolkningsprognoser har för varje ny årlig prognos visat på en lägre och framskjuten ökning av barnantalet än tidigare befolkningsprognos. Det medför att förvaltningen redovisar färre framtida nybyggnationer av förskola än tidigare lokalförsörjningsplaner. Variationer i barnantalutvecklingen mellan de årliga befolkningsprognoserna, pågående arbete med detaljplaner och när faktisk inflyttning sker i nya bostäder medför stor osäkerhet i planeringen av ny platskapacitet.

Förvaltningen gör antaganden om behovet av platser utifrån befolkningsprognosen och inskrivningsgrad samt marknadsandelar för den kommunala förskolan. Förvaltningen använder också framskrivningen gällande antalet barn i förskolor dels som ett eget scenario, dels för jämförande analys. Förvaltningen arbetar med flera scenarion som baseras bland annat på olika inskrivningsgrader för den långsiktiga planeringen gällande ökad kapacitet i förskolan. Syftet med olika scenarion är att vara beredd på olika åtgärder inför de variationer i barnantalsutvecklingen i de senaste årens befolkningsprognoser och de osäkerheter i bedömningen av platsbehovet det medför.

Inskrivningsgraden för hela stadsdelsområdet för åldrarna 2-5 år, uppgår till cirka 89,2 procent. Inskrivningsgraden skiljer sig åt mellan stadsdelarna. Till exempel har Vårberg en inskrivningsgrad på 84,2 procent och Bredäng på 95 procent.

Den kommunala förskolans andel uppgår till cirka 65 procent och den privata förskolans andel till 35 procent. Fördelningen har inte förändrats nämnvärt under de senaste åren. I takt med att barnantalet minskar uppstår dock nya utmaningar. Ett minskat barnunderlag gör det svårare att etablera nya förskolor och kan även innebära ekonomiska utmaningar för befintliga privata aktörer att bedriva verksamhet. Etableringen av nya privata förskolor bedöms därför vara begränsad, eftersom det krävs en stabil och långsiktig ekonomisk planering, vilket är svårt att presentera när barnunderlaget är osäkert eller minskar.

Mot denna bakgrund behöver stadsdelsområdet ha en beredskap inom den kommunala förskoleverksamheten att ta emot barn från privata förskolor om dessa skulle behöva avveckla

sin verksamhet. Stadsdelsområdet består till stor del av flerfamiljshus och småhus samt fyra centrum av mindre storlek.

De boende inom stadsdelsområdet väljer i första hand förskola inom sitt egna eller ett närbeläget stadsdelsområde. Inpendlingen av barn från övriga stadsdelsområden är låg och utpendlingen till andra stadsdelsområden är märkbar, framför allt till det enda angränsande stadsdelsområdet, Hägersten-Älvsjö.

Nya socialtjänstlagen (SoL)

Den nya socialtjänstlagen (SoL) innebär ökade krav på tillgänglighet, där socialtjänsten i större utsträckning ska kunna möta invånare på fler platser och vid olika tider. Hur detta kommer att påverka förvaltningens framtida lokalbehov är i nuläget svårt att bedöma, men det kan innebära ett behov av ytterligare lokaler för att stärka tillgängligheten i stadsdelsområdet.

Planeringsförutsättningar för Familjens hus

Förvaltningen ser ett behov av en större och mer centralt placerad lokal för Familjens hus, som idag rymmer både öppen förskola och föräldrarådgivning. Verksamheten är välbesökt och en större lokal skulle göra det möjligt att ta emot fler besökare. På sikt skulle även en större lokal möjliggöra utveckling av verksamhetens främjande arbete i linje med nya socialtjänstlagen men också ett led i att gå från dagens familjecentrerat arbete med regionen till att möjliggöra en Familjecentral.

Planeringsförutsättningar för särskilda boenden för äldre

Behovet av platser i vård- och omsorgsboende förväntas öka från 192 till 325 mellan 2027 och 2046, vilket innebär en ökning med cirka 69 procent. Om antalet platser inte utökas på sikt kommer de inte att räcka trots ett mindre överskott på platser som finns idag.

Valfrihetssystemet innebär att personer kan välja boende över stadsdelsgränserna. Detta bidrar till en ökad rörlighet och medför en viss osäkerhet i prognoser och kapacitetsbedömningar. Fastigheternas skick och behov av renovering kan komma att påverka möjligheten att upprätthålla och anpassa kapaciteten över tid. Sammantaget ställer detta krav på en långsiktig och flexibel planering som väger samman demografisk utveckling, faktisk efterfrågan och ekonomiska förutsättningar.

5.3 Hyreskostnadsutveckling

Förvaltningen strävar efter en hållbar utveckling av hyresnivåerna och arbetar kontinuerligt med att effektivisera lokalutnyttjandet. Detta görs genom att verksamheter samarbetar och samlokaliseras, befintliga lokaler anpassas och förbättras för att bli mer ändamålsenliga, samt att lokaler som inte längre behövs avvecklas eller omstruktureras i enlighet med den långsiktiga lokalförsörjningsstrategin. För att skapa samsyn och stärka samverkan mellan förvaltningens verksamheter genomförs regelbundet så kallade "lokalforum", ledda av lokalstrategen, där frågor som avtal som löper ut, nybyggnationer, upprustningar och avvecklingar diskuteras och planeras gemensamt.

För att ytterligare öka effektiviteten används lokaler på ett aktivt sätt för att möta verksamhetens behov och minska tomställda ytor. Inom förskolan har exempelvis vissa avdelningar blivit lediga på grund av lägre barnantal, och dessa har istället omvandlats till lek- och lärmiljöer anpassade för yngre respektive äldre barn. Här får pedagogerna möjlighet att fortbildas kring språkutveckling med fokus på hur barn, miljö och pedagoger kan samverka för att främja lärande. Även förvaltningskontorets Hubb127 nyttjas på ett flexibelt sätt genom att lokalen under tider då den annars skulle stå tom hyrs ut till föreningar, för möten, föreläsningar och workshops. Sådana åtgärder bidrar både till ökat lokalnyttjande och till en mer kostnadseffektiv hyresnivå.

Fördelning av hyreskostnader

För 2026 uppgår förvaltningens totala hyreskostnad till 105 mnkr. Fördelningen ser ut enligt följande:

- Förskolor: 36,4 mnkr (34,6 procent av totala kostnaden)
 - Hyreskostnad per plats: 27 200 kr/år
 - Hyra till privata hyresvärdar: 2,1 mnkr
- Särskilt boende för äldre: 27,7 mnkr (26,4 procent av totala kostnaden)
 - Hyreskostnad per plats: 231 tkr
 - Nettohyreskostnad per plats: 76 tkr
- Andel hyra till privata hyresvärdar totalt: 36,7 procent

Faktorer som kan påverka hyreskostnadsutvecklingen

Framtida hyreskostnader kan komma att påverkas av flera planerade och potentiella åtgärder inom förvaltningen. En eventuell tillbyggnad av förskolan Concordiavägen 29, som kan omfatta en ny avdelning, nytt kök och ny angöringsväg, kan leda till ökade hyreskostnader beroende på utredningens resultat. Även renovering av fastigheten Bredängstorget 29 kan ge upphov till högre kostnader framöver.

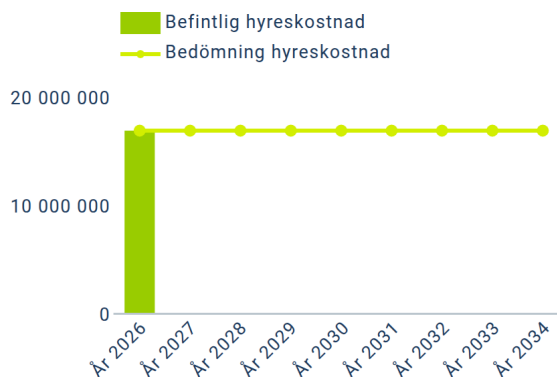
Inom kultur- och fritidsverksamheten pågår en utredning för att utöka antalet parklekar inom stadsdelsområdet, vilket syftar till att öka tillgängligheten för barn och ungdomar. Eventuella kommande renoveringar av fastigheter på stadsdelsområdets två badplatser samt planerad utökning av fritidsgårdar kan också innebära ökade hyreskostnader, både på grund av nya lokaler och behov av anpassning av befintliga fastigheter.

Utöver detta finns en osäkerhet kopplad till den nya Socialtjänstlagen (SoL), eftersom de ökade kraven på tillgänglighet kan medföra behov av nya eller anpassade lokaler, vilket i sin tur kan påverka förvaltningens framtida hyreskostnader. Det är i nuläget svårt att bedöma omfattningen och kostnaden för detta, vilket skapar en betydande osäkerhet kring framtida hyreskostnader.

I tabellerna nedan redovisas kostnader per den 31 januari 2026, för befintliga och planerade lokaler, avvecklingar samt övriga hyreskostnader. Nuvärdesanalyser, indexuppräknings eller andra egna beräkningar ingår ej.

5.3.1 Administrativa lokaler

Bedömning hyreskostnad

16 825 372

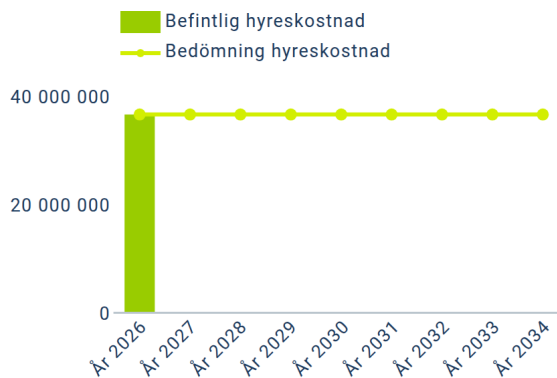
Befintlig hyreskostnad

16 825 372

5.3.2 Arbetsmarknad

Inga tillgängliga data.

5.3.3 Förskolor

Bedömning hyreskostnad

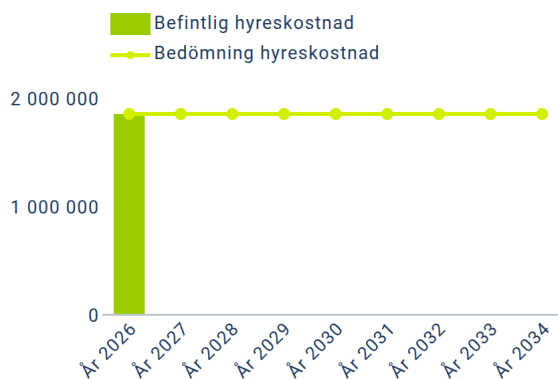
36 446 248

Befintlig hyreskostnad

36 446 248

5.3.4 Kultur

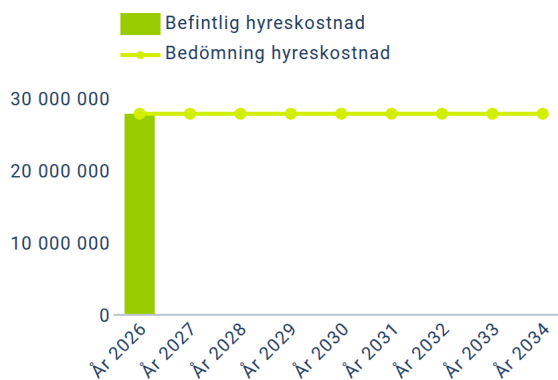
Bedömning hyreskostnad

1 845 350

Befintlig hyreskostnad

1 845 350

5.3.5 Särskilda boenden för äldre

Bedömning hyreskostnad

27 717 314

Befintlig hyreskostnad

27 717 314

5.4 Samverkan

Under planering, genomförande och förvaltning av lokaler samverkar förvaltningen med flera aktörer, bland annat SISAB, Micasa, fastighetskontoret, stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, socialförvaltningen och förskoleförvaltningen. Samverkan är viktig för att planera, utveckla och förvalta lokaler på ett effektivt och långsiktigt sätt.

För att skapa en gemensam förståelse i arbetet används processkartor för byggprojekt som tydliggör hur beslutsprocessen ser ut. Nämnderna har också börjat ta fram tjänsteutlåtanden gemensamt, vilket bidrar till en mer effektiv handläggning.

I planeringen av lokaler är det också viktigt att ta tillvara möjligheter till samordning och samnyttjande av lokaler över avdelningsgränser. Genom platssamverkan och platsaktivering kan lokaler användas mer effektivt. Val av lokaler och deras placering kan samtidigt bidra till ökad trygghet och säkerhet i stadsmiljön.

För att minska behovet av nybyggnation och större ombyggnader är det viktigt att fastighetsbolagen prioriterar löpande underhåll och renoveringar. I dag finns det skillnader mellan bolagen och även inom samma bolag gällande hur underhållsarbetet hanteras. Det visar att det behövs mer samordnade rutiner och en tydligare dialog om de ansvar som regleras i hyresavtalen.

Förvaltningen deltar aktivt i ett pågående arbete för att se över samlokaliseringsmöjligheter mellan Skärholmens stadsdelsförvaltning, kulturförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen. Detta arbete är initierat av stadsledningskontoret och syftar till att hitta lösningar för att använda lokaler mer effektivt, stärka samarbetet mellan verksamheter och skapa större flexibilitet för stadens olika behov. Förvaltningen ser goda möjligheter att samordna lokaler med kulturskolan, vilket både gynnar verksamheterna och ökar nyttjandegraden av stadens lokaler.

Förvaltningen ser också behov av bättre förståelse och stärkt samverkan med stadens fastighetsbolag och andra nämnder. Med en gemensam helhetssyn kan kostnader hållas på en rimlig nivå och hyror bättre anpassas till verksamheternas behov. En arbetsmodell där verksamheternas behov och ekonomi styr planeringen skulle gynna staden som helhet.

5.5 Lokalplanering - ej pedagogisk verksamhet

5.5.1 Nuläge 31 januari 2026

Totalgruppering	Area	Kapacitet arbetsplatser	Hyreskostnad	Summering
Administrativa lokaler	Area 7 254	Total kapacitet 273	Befintlig hyreskostnad 16 825 372	Hyreskostnad/area 2 319 Kostnad/Plats 61 631

Totalgruppering	Area	Kapacitet arbetsplatser	Hyreskostnad	Summering
Arbetsmarknad				
Kultur och fritid	Area 1 512		Befintlig hyreskostnad 1 845 350	Hyreskostnad/area 1 220

Administrativa lokaler

Förvaltningen ser i nuläget inget behov av förändringar avseende de administrativa lokalerna. Medarbetarna på förvaltningskontoret arbetar utifrån ett landskaps- och aktivitetsbaserat arbetssätt, vilket innebär att arbetsplatser delas och anpassas efter arbetsuppgifter och behov. Mot bakgrund av detta är det svårt att ange ett specifikt nyckeltal i form av kvadratmeter per arbetsplats eller per anställd.

Utöver arbetsplatser för förvaltningens medarbetare inrymmer förvaltningskontoret även lokaler för daglig verksamhet, fältassistenter, facklig verksamhet samt ytor för parkdrift i egen regi. Detta medför att lokalerna används av flera olika verksamheter och funktioner inom stadsdelsförvaltningen.

Lokaler för kultur-, fritids- och sociala verksamheter

När det gäller lokaler för kultur- och fritidsverksamhet pågår flera utredningar och planeringsinsatser. Förvaltningen utreder bland annat möjligheten att etablera en ny parklek. Parallellt pågår en genomgång av renoverings- och upprustningsbehovet av fastigheterna vid stadsdelsområdets två badstränder.

Den nuvarande träffpunktslokalen som riktar sig till vuxna med socialpsykiatriska behov bedöms inte vara fullt ut ändamålsenlig. Förvaltningen utreder därför alternativa lokaler som bättre kan möta verksamhetens behov och målgruppens förutsättningar.

Vidare planerar förvaltningen att utöka fritidsgårdsverksamheten i stadsdelsområdet. En sådan utökning förutsätter dock att lämpliga och ändamålsenliga lokaler blir tillgängliga, exempelvis i samband med att lokaler tomställs hos någon hyresvärd.

Förvaltningen ser ett behov av en större och mer centralt placerad lokal för Familjens hus, som idag rymmer både öppen förskola och föräldrarådgivning. Verksamheten är välbesökt och en större lokal skulle göra det möjligt att ta emot fler besökare. En större lokal skulle även bidra till att utveckla det förebyggande arbetet och öka tillgängligheten för invånarna. Det skulle också vara ett led i att Familjens Hus kan gå från dagens familjecentrerat arbete med regionen till ett arbete i en Familjecentral.

Hur lokalbehovet kan komma att påverkas av den nya Socialtjänstlagen (SoL) är i dagsläget svårt att bedöma. Eventuella behov av ny- eller tillkommande inhyrning av lokaler kommer därför att behöva analyseras när lagstiftningens konsekvenser för verksamheterna blivit tydligare.

För ungdomsmottagningen pågår även en utredning kring behovet av större lokaler, då verksamheten under senare tid haft en ökad besöksgrad.

Nyckeltal för ej pedagogiska verksamheter

- Förvaltningen hyr totalt 20 849 kvadratmeter lokalarea för ej pedagogiska verksamheter.
- Förvaltningshuset utgör ett av de största objekten och omfattar 5 005 kvadratmeter.
- Antalet anställda vid förvaltningskontoret uppgår till cirka 270 personer.
- Antalet arbetsplatser i förvaltningshuset är cirka 270 stycken. Förvaltningskontoret arbetar enligt ett aktivitets- och landskapsbaserat arbetssätt, vilket innebär att arbetsplatserna används flexibelt.

5.5.2 Behov och planering av lokaler för (första planeringsperioden)

Förvaltningen planerar i nuläget inte för några nya införhyrningar av lokaler för administrativ verksamhet under den första planeringsperioden. Arbetssättet med aktivitetsbaserade och delade arbetsplatser bedöms fortsatt möjliggöra ett effektivt nyttjande av befintliga lokaler.

Pågående utredningar och identifierade lokalbehov inom kultur-, fritids- och sociala verksamheter som inte slutförs eller tillgodoses under 2026 kommer att fortsätta att hanteras under planeringsperioden. Förvaltningen kommer även fortsatt att bevaka möjligheter till ändamålsenliga lokallösningar i takt med att lokaler eventuellt tomställs eller blir tillgängliga.

5.5.3 Behov och planering för lokaler (andra planeringsperioden)

Nämnden har i nuläget inga planerade förändringar av lokalinnehavet under den andra planeringsperioden. Förvaltningen kommer dock att fortsätta arbetet med lokalöversyn och effektivisering samt löpande följa verksamheternas behov.

Eventuella utredningar eller lokalbehov som kvarstår från tidigare år eller från den första planeringsperioden kommer att hanteras vidare inom ramen för den fortsatta lokalförsörjningsplaneringen.

5.6 Lokalplanering - pedagogisk verksamhet stadsdelsnämnder

5.6.1 Nuläge 31 januari 2026

Totalgruppering	Area och antal brukare	Kapacitet	Hyreskostnad	Summering
Pedagogiska lokaler som hanteras av stadsdelsnämnder	Area 16 360	Total kapacitet 1 397 Bedömning av behov 1 038	Total kapacitet grupper 80 Befintlig	Hyreskostnad/area 2 228 Area/kapacitet 12

Totalgruppering	Area och antal brukare	Kapacitet	Hyreskostnad	Summering
		Differens 359	hyreskostnad 36 446 248	Kostnad/Plats 26 089

Lokaler för pedagogisk verksamhet

Den kommunala förskoleverksamheten i stadsdelsområdet har en platskapacitet om cirka 1 400 platser. I januari uppgick antalet inskrivna barn i de kommunala förskolorna till cirka 1 150 barn. Utöver detta finns cirka 720 platser inom fristående förskolor i stadsdelsområdet.

Inskrivningsgraden i förskolan uppgår till 89,2 procent. Andelen barn som går i kommunal förskola är 65 procent. Enligt stadens befolkningsframskrivning för förskolebarn beräknas andelen barn i kommunal regi framöver uppgå till cirka 64 procent, medan cirka 36 procent av barnen beräknas vara inskrivna i fristående förskolor.

Förskolan på Bredängstorget 29 är i behov av renovering för att bättre kunna möta verksamhetens behov samt gällande krav på funktionella och ändamålsenliga lokaler. Dialog och planering kring åtgärder pågår i samverkan med SISAB.

Förvaltningen har även beställt en utredning av transportvägen till förskolan på Concordiavägen 29. Syftet är att säkerställa att transporter och leveranser till verksamheten kan ske på ett säkert och ändamålsenligt sätt. I samband med detta genomförs även en översyn av behovet av ett nytt kök, för att säkerställa att kökslokalerna uppfyller gällande krav och är anpassade till verksamhetens behov.

I samband med planeringen av ett eventuellt nytt kök finns även möjlighet att se över förskolans kapacitet. Detta för att skapa förutsättningar att möta ett framtida behov av fler förskoleplatser i takt med att barnantalet i området förväntas öka.

Nyckeltal för pedagogisk verksamhet

- Inskrivningsgraden i förskolan är 89,2 procent.
- Andel förskolebarn i kommunal regi är 65 procent.
- Förvaltningen hyr in totalt 16 360 kvadratmeter lokalarea för förskoleverksamhet, vilket ger en yta för barnen på cirka 14,5 kvadratmeter per barn att vistas på.
- 94 procent av dessa kvadratmeter hyrs in från hyresvärdar inom kommunala bolag.

5.6.2 Planering av lokaler för år 2027-2034 (första planeringsperioden)

Det minskande barnantalet i stadsdelsområdet ställer krav på en aktiv lokalplanering. Detta görs löpande under året genom behovsanalyser där Swecos befolkningsprognoser av barn i ålder 1-5 år och nybyggnationer i området beaktas innan beslut tas inför nybyggnationer, potentiella utökningar av befintliga lokaler och avvecklingar. Förvaltningen tar i beaktning den perioden på året då flest barn är inskrivna. Antalet barn per grupp har en stor inverkan på det prognostiserade lokalbehovet. Förvaltningen behöver även ha viss överkapacitet av

förskoleplatser för att möta oförutsedda händelser och uppfylla platsgarantin.

Lokalbehovet under den första planeringsperioden

Huvudgruppering	Nuvarande år	År +1	År +2	År +3	År +4
Förskolor	Bedömning av behov 1 038	Bedömning av behov 2027 1 008	Bedömning av behov 2028 991	Bedömning av behov 2029 988	Bedömning av behov 2030 985
	Total kapacitet 1 397				
	Differens 359				

Planerade lokalförändringar under den första planeringsperioden

Förvaltningen gör bedömningen att inga lokalförändringar behöver göras under den första planeringsperioden utifrån det prognostiserade barnantalet.

5.6.3 Planering av lokaler för år 2035-2046 (andra planeringsperioden)

Osäkerheten i befolkningsprognoser gör bedömningen av förskolelokalernas behov svår. Förvaltningen följer bostadsutveckling och demografiska förändringar för att anpassa kapaciteten.

5.7 Boendeplanering- särskilda boenden för äldre

5.7.1 Nuläge 31 januari 2026

Totalgruppering	Area och antal brukare	Kapacitet	Hyreskostnad	Summering	Lokalförändringar
Bostäder	Area 12 083	Total kapacitet 96	Befintlig hyreskostnad 27 717 314	Hyreskostnad/area 2 294	
		Differens -94		Area/kapacitet 115	
				Kostnad/Plats 288 722	

I stadsdelsområdet finns ett vård- och omsorgsboende i kommunal regi och tre vård- och omsorgsboenden i privat regi som är upphandlade enligt lagen om valfrihetssystem (LOV).

I januari 2026 hade förvaltningen behov av 190 platser inom vård- och omsorgsboende. Den totala kapaciteten på 96 avser endast platser i kommunalt vård- och omsorgsboende (se tabell ovan) och därför redovisas ett underskott på -94 platser. I stadsdelsområdet finns 138 platser på vård- och omsorgsboende i privat regi (se tabell nedan), vilket innebär att behovet tillgodoses idag. Under 2026 planeras inga förändringar i antal platser på vård- och omsorgsboendet i kommunal regi.

Personer från andra stadsdelsområden och kommuner bor på förvaltningens vård- och omsorgsboende i kommunal regi. På samma sätt finns det personer hemmahörande i Skärholmen som bor på vård- och omsorgsboenden i andra stadsdelsområden eller kommuner.

Befintligt antal platser i vård- och omsorgsboenden i privat regi (upphandlade enligt LOV) samt i kommunal regi

Boende	Fastighetsägare	Utförare (kommunal och privat regi)	Antal platser enligt avtalsförvaltare januari 2026
Sätra vård- och omsorgsboende	Micasa	Kommunal regi	96
Björksätra	Micasa	Kavat vård och omsorg	42
Edsätra	Föreningen Edsättras vänner	Föreningen Edsättras vänner	34
Liljanshöjden	Hemsö	Attendo	62
Totalt			234

5.7.2 Behov och planering år 2027-2034 (första planeringsperioden)

Huvudgruppering	Nuvarande år	År +1	År +2	År +3	År +4
Särskilda boenden för äldre	Bedömning av behov 190 Total kapacitet 96 Differens -94	Bedömning av behov 2027 192	Bedömning av behov 2028 198	Bedömning av behov 2029 206	Bedömning av behov 2030 209

[illegible]

Gruppering	Nuvarande år	År +1	År +2	År +3	År +4	År +5	År +6	År +7	År +8	År +9	År +10
	g av beho v	g av beho v	g av beho v	g av beho v	g av beho v	g av beho v	g av beho v	g av beho v	g av beho v	g av beho v	g av beho v
	190	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Total		192	198	206	209	213	217	222	228	234	239
kapacitet											
96											
Differens											
-94											

Stadsövergripande behovsanalys av vård- och omsorgsboenden 2027-2034

Enligt Stockholms stads befolkningsprognos ökar antalet äldre kraftigt under de kommande åren, vilket medför ett ökat behov av vård- och omsorgsboenden. Stadens planering utgår från två planeringsperioder: år 2027-2034 och år 2035-2045.

Under den första planeringsperioden beräknas antalet äldre med behov av vård- och omsorgsboende öka från cirka 6 300 personer till cirka 8 250 personer. Det innebär en ökning med omkring 1 950 äldre personer fram till år 2034. Ökningen bedöms vara särskilt tydlig i innerstaden under denna period.

I nuläget finns cirka 4 850 platser i vård- och omsorgsboenden inom staden, varav cirka 2 650 drivs i kommunal regi och cirka 2 200 drivs i enskild regi. Därutöver finns cirka 2 800 platser utanför staden som är valbara inom ramen för valfrihetssystemet (LOV). Kapaciteten påverkas av renoveringsbehov inom stadens befintliga bestånd. Under den första planeringsperioden berörs cirka 240 servicehuslägenheter och 252 lägenheter i vård- och omsorgsboenden av renoveringar som kräver evakuering.

I staden planeras för byggnation av cirka 430 platser i kommunal regi samt cirka 350 platser i enskild regi under perioden 2027–2034. Det nu planerade nytillskottet av vård- och omsorgsboenden bedöms inte möta det prognostiserade behovet. Med hänsyn till ökat behov, befintlig och planerad kapacitet, renoveringsrelaterade bortfall samt möjliga val inom LOV bedöms ett ytterligare tillskott om cirka 1 500 platser behövas fram till år 2034, vilket motsvarar cirka 18 nya vård- och omsorgsboenden. Inriktning och behov för perioden kommer att preciseras inom ramen för Samordnad äldreboendeplanering (SÄB) i samverkan med stadsdelsförvaltningarna.

Skärholmens behovsanalys av vård- och omsorgsboenden 2027-2034

Enligt Swecos prognos beräknas antalet äldreomsorgstagare (personer med beslut om vård- och omsorgsboende, hemtjänst, dagverksamhet, korttidsvård eller hemvårdsbidrag) i Skärholmen att öka från 912 personer 2027 till 1 077 personer 2034, vilket innebär en ökning med 165 personer. Av dessa bedöms 704 personer vara 80 år eller äldre, vilket innebär en ökning med 124 personer från 2027.

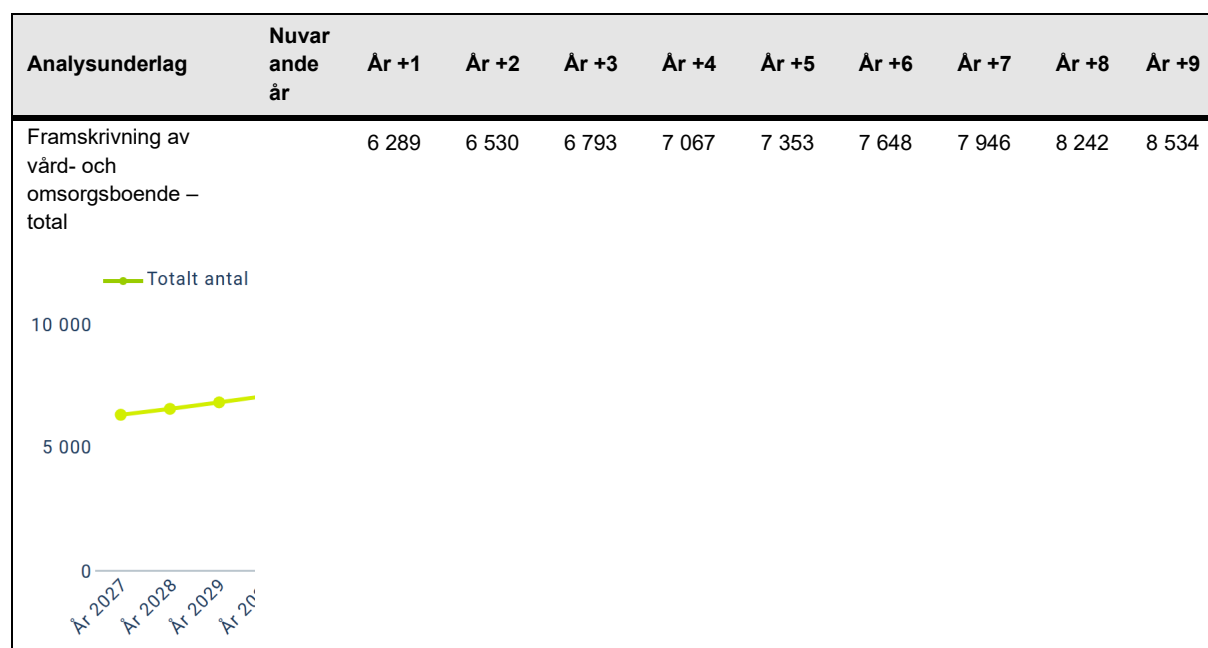

Inom stadsdelsområdet bedöms behovet av platser i vård- och omsorgsboenden öka från 192 platser 2027 till 228 platser 2034, vilket innebär en ökning med 36 platser. Sett till endast platsantalet kommer behoven kunna tillgodoses under den första planeringsperioden med de 234 platser som finns idag, under förutsättning att det exempelvis inte finns behov av evakueringar under eventuella renoveringar eller liknande. Det som också behöver tas i beaktande är behoven som finns av olika inriktningar på vård- och omsorgsboende, såsom demens, somatik, psykisk ohälsa och andra typer av profilinriktningar, samt att det inte endast är skärholmsbor som bor på vård- och omsorgsboenden i stadsdelsområdet.

Förvaltningen ser behov av fler boendeformer för äldre med komplexa behov såsom psykiatri och missbruk. En utmaning finns även avseende boenden för personer som har stora och omfattande hälso- och sjukvårdsinsatser där personalens kompetens kräver särskild utbildning. Det kan exempelvis handla om att omvårdnaden kräver både tillsyn i en större omfattning och speciell utrustning.

Gruppboendestäder enligt LSS och SoL har även behov av att öka i takt med att målgruppen åldras. Kvarboendep principen medför att åldrandet för målgrupperna sker i befintlig bostad även när individens behov förändras samt att fler bor kvar längre. Detta innebär förändrade behov av kompetens, bemanning och bostadsanpassning utifrån ökade somatiska behov samt att färre platser tilldelas den gemensamma kön när fler bor kvar längre.

Underlag för bedömning

Planerade lokalförändringar under den första planeringsperioden

Renoverings- och utvecklingsbehov samt evakueringar

Förvaltningen har en kontinuerlig och strukturerad dialog med Micasa där återkommande utvecklingsmöten används för att identifiera behov, följa upp pågående åtgärder och planera långsiktigt underhåll.

Under 2027 ska Micasa utföra en förstudie på Sättra vård- och omsorgsboende gällande klimatskal (den fysiska barriären mellan inomhus- och utomhusmiljön bestående av exempelvis ytterväggar och tak) för att tidigast 2028 påbörja eventuellt arbete. Inga evakueringar är planerade under den första planeringsperioden.

5.7.3 Planering av lokaler för år 2035-2046 (andra planeringsperioden)

Stadsövergripande behovsanalys av vård- och omsorgsboenden 2035-2045

Under den andra planeringsperioden 2035–2045 ökar enligt Stockholms stads prognos antalet äldre med behov av vård- och omsorgsboende från cirka 8500 personer till cirka 11000 personer. Den största ökningen av antalet äldre beräknas ske i Östra söderort och Västerort.

Under den första delen av planeringsperioden beräknas fortsatt renovering inom stadens bestånd av cirka 100 platser inom vård- och omsorgsboenden och drygt 200 servicehuslägenheter. I den planering av nybyggnation som fortfarande är i ett mycket tidigt skede förväntas i början av perioden ett nytillskott om cirka 300 platser på vård- och omsorgsboende i kommunal regi.

Sammantaget kommer ytterligare omkring 2500 äldre beräknas ha behov av vård- och omsorgsboende år 2045, vilket motsvarar ett behov av cirka 30 nya vård- och omsorgsboenden. Inriktning och behov för perioden kommer att preciseras inom ramen för Samordnad äldreboendeplanering (SÄB) i samverkan med stadsdelsförvaltningarna.

Skärholmens behovsanalys av vård- och omsorgsboenden 2035-2046

Under den andra planeringsperioden beräknas antalet äldre med behov av vård- och omsorgsboende i Skärholmen öka från 234 personer år 2035 till 325 personer år 2046. Det innebär en ökning med 91 personer. Mot bakgrund av detta bedöms behov av fler platser.